

משואה לתקומה - השואה וזכרונה

שם ביה"ס:

מקיף ז'

ישוב:

אשדוד

תחום הדעת:

מדעי הרוח

מס' יחידות לימוד:

3 יחידות לימוד

סמל מוסד:

644377

כותבי התכנית:

הגב' עליזה סבג, אלי

זר

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך אישור

ספטמבר 2020

**נדרנו הנדר "לזכור - להזכיר - להנציח"
לזכור ודבר לא לשכוח**

תוכנית לימודים ייחודית

"משואה לתקומה-

השואה וזיכרונה"

מקיף ז' אשדוד

תכנית לימודים ייחודית

"השואה וזיכרונה"

בהיקף 3 יח' לימוד, כהשלמה ל-2 יח'
חובה בהיסטוריה
סה"כ 5 יח' לימוד

תוכן

4	הקדמה
4	רקע על אוכלוסיית היעד
5	רקע קצר על בית הספר
5	אני מאמין בית ספרי:
6	סיבות, הנמקות וייחודה של התוכנית
7	ייחודיותה של התוכנית
8	כותבי התוכנית ושותפיה
9	התפישה הרעיונית של התוכנית ותכני הלימוד
10	מטרות התוכנית
10	מטרת על
10	מטרות בתחום הידע
10	מטרות בתחום המיומנויות
11	מטרות בתחום הערכים
11	פירוט תכנית הלימודים "משואה לתקומה"
12	תכני הלימוד – מבנה כללי
14	טבלה מפורטת של תכני הלימוד
35	דרכי הערכה:
38	נספחים
38	נספח מס' 1: רשימה יצירות ספרותיות וסרטים בנושא השואה וזיכרונה לתלמידי המגמה
40	נספח מס' 2: מסע משואה לתקומה בארץ
45	נספח מס' 3: פעילות תלמידי המגמה במסגרת תכנית הלימודים של שכבה ט'
48	נספח מס' 4: דף הנחיות לראיון עם שורד שואה
51	נספח מס' 5 – יומיים השתלמות ביד ושם
53	מחווון סיור ביד ושם
54	נספח מס' 6 הצעה לעבודת חקר פנימית
55	מחווון לכתובת עבודת חקר פנימית
56	נספח מס' 7: דף מטלות נלווה לחוברת מרחבים ומחווון

58.....	נספח מס' 8 : "הגשר לקשר"
59.....	נספח מס' 9 : פרויקט גמר ומחווין
60.....	נספח מס' 10 הנחיות בכתיבת יומן מסע ומחווין
65.....	נספח מס' 11 רשימת רצחי עם

הקדמה

התוכנית "משואה לתקומה" מופעלת במקיף ז' אשדוד מעל 13 שנים. צוות כותבי התוכנית מצאו לנכון למסדה ולהפכה לתוכנית לימודית ייחודית המוכרת על ידי משרד החינוך. מוגשת בזאת תכנית לימודים ייחודית בנושא "משואה לתקומה - השואה וזיכרונה", בהתאם לדרישות המזכירות הפדגוגית, תוכניות לימודים ייחודיות, משרד החינוך¹. לאור העובדה כי לנושא זה יש חיבור מתבקש לחלק ההיסטורי, אך לא רק לו, התוכנית תעסוק בשלושה צירים:

א. הרחבת לימוד ההיסטוריה של השואה ברוח גישתו החינוכית של יאנוש קורצ'אק ובראייה רב תחומית כשהמתווכים החזותיים והטקסטואליים יהוו מקורות העשרה והרחבה של החלק ההיסטורי.

ב. השואה והחברה הישראלית, בין ייחודיות לאוניברסליות. מתוך מטרה לעסוק ברלוונטיות של השואה לחיי התלמיד היום ולזהותו היהודית ישראלית תוך הקניית כלים לחשיבה היסטורית ולדיון מעמיק בהקשר של נושא זה לחיינו היום.

ג. סדנאות ותכנים העוסקים בכתיבה אקדמית ובראייה רב תחומית, סדנאות העמקה והרחבה של מרצים מהאקדמיה, שיאפשרו לתלמידים להעמיק בנושא ולצלוח את כתיבת עבודת החקר הפנימית.

מטרת התוכנית להכשיר את התלמיד ולפתח בו יכולת של חשיבה היסטורית², והקניית כלים לניתוח אירועים היסטוריים בגישה הרב תחומית ובשיח קורצ'אי³. אנו מעוניינים כי התוכנית המוצעת תהיה השלמה של 3 יח' נוספות למקצוע החובה היסטוריה (270 שעות בשלוש השנים שבחטיבה העליונה) ותוכר כמקצוע מורחב 5 יח' היסטוריה: "משואה לתקומה – השואה וזיכרונה"

רקע על אוכלוסיית היעד

המסלול ילמד במהלך שלוש שנים, כיתות י" - יב'. התוכנית הינה מקצוע מורחב שלישי, על פי מדיניות בית הספר, לצד שתי מגמות הרחבה נוספות.

¹ מנהלי מחלקת חינוך, מנהלים ורכזי היסטוריה המעוניינים בליווי הפעלת תוכנית זו מוזמנים ליצור קשר עם אלי זר Elizer0123@gmail.com 0544596785 מס' נייד לתקשורת.

² הבנת המושגים תיאור, הסבר, עובדות וחוקים מקומם ותפקידם של מקורות חזותיים וכתובים בהבנת התופעות ההיסטוריות, בחינת ההסבר והבנה אם הוא דדוקטיבי או הסתברותי. הבחנה בין המושגים, מעשים ואירועים. בין סיבות לנימוקים. עיסוק בזיכרון אישי וקולקטיבי.

³ המאפשרת לעסוק בשואה וזיכרונה דרך תחומי דעת מגוונים, המקיימת שיח עם התלמיד בגובה העיניים ומאפשרת שיתוף, חונכות, חשיבה יצירתית ופיתוח אחריות ומחויבות תוך דגש על החזקות של כל תלמיד.

תנאי קבלה : על התלמידים למלא שאלון מקוון⁴ ולצרף חיבור/נייר עמדה ובו עליהם לשכנע את וועדת הקבלה מדוע לדעתם הם מתאימים ללמוד במסגרת המגמה. עליהם ללמוד 20 מושגי יסוד מתוך רשימה המצורפת לשאלון שמתוכה הם ישאלו על אחד מהם בראיון, עליהם לסיים את לימודיהם בשכבה ט' בממוצע מ 75 ומעלה ולקבל המלצה של המורה להיסטוריה.

התלמידים יעברו ראיונות בסוף כיתה ט' לצורך בדיקת התאמתם לתוכנית לימודים זו. את הראיונות יערכו: מורה המגמה, רכזת השכבה, מורה להיסטוריה ויועצת השכבה ותלמידים הלומדים במסלול מהשנים הקודמות.⁵ על התלמידים המתבקשים להתקבל למגמה, לשכנע את ועדת הקבלה כי הם מחוברים לנושא ומודעים למסגרת הלימודים ולדרישותיה.

רקע קצר על בית הספר

בית הספר מקיף ז', נמצא ברובע הקריה,⁶ שבחלקו הגדול עולים מחבר העמים. ביה"ס מונה כיום כ-1500 תלמידים (כ-250 תלמיד בכל שכבת גיל בממוצע). בין 7 ל 8 כיתות בכל שכבת גיל. בבית הספר משולבים מעל 10% תלמידים בעלי צרכים מיוחדים, לקויות רגשיות ולקויות פיזיות כחלק מגישת השילוב וקבלת האחר התואמת לאני המאמין הבית ספרי. כמו כן בית הספר קולט תלמידים מארצות מוצא מגוונות ומגלם בתוכו את מושג קיבוץ הגלויות.

אני מאמין בית ספרי :

בית הספר מאמין ביכולתם של כל התלמידים ורואה בתלמיד כעומד במרכז העשייה הבית ספרית. כל פעולה תכוון כלפי התלמיד במטרה לטפח, לאהוב ולקדמו עד למיצוי הפוטנציאל הטמון בו.

ביה"ס מהווה כור היתוך לאוכלוסיות שונות ומגוונות תוך מתן ביטוי לכישרונות האישיים של תלמידיו. ביה"ס שואף ליצור חברה תלמידים מגובשת ואחראית תוך הדגשת הצדדים החברתיים, בו השונה והשווה בין התלמידים מוביל לקראת עתיד משותף.

בית הספר מאמין במימוש ערכי יסוד הומניסטיים הרואים את האדם על מכלול נטיותיו וריבוי האפשרויות העומדות בפניו, תוך כדי שמירה על כבוד האדם, גילוי סובלנות איש כלפי רעהו, הקפדה על יושר אישי ומתן חופש ביטוי במסגרות מקובלות.

בתחום הערכי מושם דגש מיוחד על טיפוח הזהות היהודית והישראלית של התלמידים. ביה"ס מאמין בהקניית ערכי הדמוקרטיה לתלמיד תוך התנסות וחוויתם של ערכים ומסרים דמוקרטיים בחיי ביה"ס.

בית הספר מאפשר בחירה וגמישות בבחירת תוכניות לימוד במטרה להמשיך ולפתח מיומנויות וכלים לרכישת ידע.

⁴ ראו שאלון לדוגמה :

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdVvkQfiQzZOOaWvqKQNi7aVOMss9Kd4NYA0ltq4X_aGmMDXg/viewform

⁵ לאור ניסיון זה ניתן לראות כי תלמידי המסלול היושבים בוועדה יודעים לשאול את השאלות הנכונות ולהוות את הקשיים הצפויים לתלמיד הלומד במסלול. – שילוב התלמידים בוועדות הקבלה תואם לתפישה החינוכית של יאנוש קורצ'אק שעליה מתבססת התפישה החינוכית של המסלול.

⁶ המכונה גם הסיטי ובקרבתו שוכנו בשנות התשעים, רבים מיוצאי מדינות בריה"מ לשעבר, עולים מאתיופיה וצרפת. כמו כן קיימים ברובע בני נוער ממוצא גרוזיני, אפריקאי וארופאי שנולדו בארץ.

ביה"ס מאמץ את גישת הרצף שש שנתי הרואה את התלמיד כאדם המתפתח לאורך השנים.⁷

סיבות, הנמקות וייחודה של התוכנית

כבית ספר המורכב מאוכלוסייה מגוונת, אנו רואים לנכון לחנך את תלמידינו לקבלת האחר השונה והחריג, כדי שניצור חברה מכבדת ומקבלת את קשת גווניה. לכן בחרנו ביסוד מארגן זה – השואה וזיכרונה, המאפשר לנו לעסוק בהרחבה בנושא השואה וגם בנושא היחס לחריג ולשונה ולחזק באמצעותו אצל תלמידינו ערך זה ובנוסף את הזיקה לארץ, ליהדות ולהיסטוריה שלנו. משדה המחקר עולה כי תוכניות לימוד בנושא השואה קיימות בעיקר במסגרת שיעורי ההיסטוריה כחלק מנושא "מלחמת העולם השנייה", שלעתים נכנס לפרקי החובה בבחינת הבגרות.⁸ בתוכנית החובה של לימודי ההיסטוריה מוקדשים כיום כ-30 שעות לנושא מלחמת העולם השנייה ולנושא השואה וגורלם של יהודי אירופה וצפון אפריקה.

אנו מוצאים לנכון להעמיק בנושא זה ולהרחיבו מעבר ללמוד בתוכנית לימודים זו.⁹

לאור העובדה כי בכיתה יב' מניין השעות העוסקות בנושא השואה יורד, כמעט למספר השעות בחטיבת הביניים, כאשר רק עבור קבוצה "נבחרת" היוצאת ל"מסע לפולין" מניין השעות גדל בהתאם. בבדיקה שעשינו הבנו כי קבוצה זו, במסגרת תוכנית הייחודית, עוסקת בנושא באופן אינטנסיבי לפני יציאתם למסע לפולין ומעצימה את החיבור הרגשי והקוגניטיבי של התלמידים לנושא השואה. תגובות תלמידים אלו על אופן ההכנה למסע וההתייחסות לנושא זה הינן תגובות חיוביות המחזקות את הטענה העולה כאן, כי יש ללמד את נושא השואה וזיכרונה, גם בדרך חווייתית המחברת נושא זה לכאן ועכשיו ומחזקת את זהותו היהודית ישראלית של הבוגר. כמו כן, מתוך ראייה תהליכית יש להתחיל לעסוק בנושא זה משכבה ז' עד יב', בראייה שש שנתית. יש להקפיד להתאים את התכנים והעמקות בהתאם ליכולת הרגשית והקוגניטיבית של התלמיד, ולאפשר לו להעמיק בנושא שמעניין אותו¹⁰ ולקיים זאת בדרכים מגוונות ולא שגרתיות.¹¹ מתוך רצון לחנך את התלמידים לראייה האחר השונה והחריג, יש לעסוק באנטישמיות מודרנית, וכן בניתוח שואות ורצחי עם שנעשו בהיסטוריה, תוך שימוש בכלים ומיומנויות היסטוריות שנרכשו במהלך שלוש השנים.¹²

בית הספר מקיף ז' אשדוד מבקש להפעיל מסגרת לימודית תלת שנתית המנסה לעסוק באופן נרחב בשואה והישוב היהודי במהלך ואחרי המלחמה, דיון ועיסוק בשואה והחברה הישראלית, השואה ויחסי ישראל גרמניה עם תום המלחמה, משנות השבעים ועד ימינו. התוכנית נוגעת בנושא בגישה רב תחומית, ספיראלית, תוך דגש על טיפוח הזהות הלאומית, הזיקה למורשת היהודים, טיפוח הבנת האחר וטיפוח תחושת השייכות לעם היהודי ולמדינת ישראל.

⁷ הערה: המשפטים המודגשים מהווים בסיס לתוכנית הלימודים המוצעת בזה.

⁸ מתוך אריק ה' כהן, "הוראת השואה בבתי ספר ממלכתיים בישראל מחקר חינוכי 2007 – 2009" עמ' 16

⁹ החל משנה"ל תש"פ חל שינוי בתוכנית הלימודים בהיסטוריה, תוך הרחבת התכנים הקשורים לשואה. שינוי זה נלקח בחשבון ויבחן כל שנה מחדש ויותאם לתוכנית לימודים זו כך שלא תהיה חפיפה בין שתי המסגרות. הרקע ההיסטורי שבתוכנית זו יהיה השלמה ו/או העמקה לחומר הנלמד בשיעורי ההיסטוריה.

¹⁰ כתיבת עבודת מחקר מבטאת תפישה זו ובהלימה לגישתו החינוכית של קורצ'אק

¹¹ אריק כהן שם עמ' 26-28. ממצאיו ממחישים בבירור את המורכבות והקושי של המשרד לאופן עיסוקו בנושא זה תוך שימת הדגש על בחינות הבגרות כערון הוראת השואה, כשדגש זה הוא תוכני קוגניטיבי וכמעט אינו נוגע בהיבטים הרחבים של השואה ובהקשרים השונים. ראו שם עמ' 265 מסקנות המחקר.

¹² ראו בתוכנית המפורטת שיישומה מתבצע בעיקר במחצית השנייה של יב'

בנינו תכנית לימודים שמשלבת בין המעגל הקוגניטיבי והרגשי ומטפחת מוטיבציה ללמידה, את הלומד העצמאי, ואת הלמידה הרב תחומית. ההוראה משלבת מתודות הוראה רב תחומית ולוקחת בחשבון את מאפייני הלומד במאה ה-21, מתוך רצון להגיע ללמידה חווייתית משמעותית בנושא: "משואה לתקומה - השואה וזיכרונה".

במקביל לעיסוק בתכנים אלו, בוגרי התוכנית עוסקים בתחומים חברתיים של נתינה ועשייה. ניתן ביטוי בולט לחוזקות התלמידים הבאים לידי ביטוי בטקסים, באימוץ צעירים מהשכבות הנמוכות, ובהוראת עמיתים. כן ניתנות אפשרויות בחירה של נושאים ומערכי שיעור המעניינים את התלמיד המוזמן לשתף את תלמידי הקבוצה בנושא המרתק אותו, בבניית תערוכות והפעלות בס. דברים אלו מאפשרים לכל תלמיד למצוא תחום שבו הוא יכול לתרום ברוח תפישתו החינוכית של יאנוש קורצ'אק.

בוגרי המגמה זוכים בתעודת בגרות חברתית על תרומתם החברתית בביה"ס ומחוצה לו. במסגרת מטלות המגמה החברתיות: ליווי שורד, הכנת טקסים, העברת מערכי שיעור מטרימים לתלמידי חטיבת הביניים וכדומה.

ייחודיותה של התוכנית

תכנית הלימודים בנושא השואה וזיכרונה צמחה במקיף ז' אשדוד, תוך שיתוף פעולה בין הנהלת בית הספר, מוביל התוכנית, רכזי השכבות, רכזי המקצוע, מורים, תלמידים וגורמי חוץ. התוכנית, בראשיתה לוותה על ידי מנהלת בית הספר בדימוס הגב' שרה שמש שהאמינה בתוכנית, בחשיבותה ובישומה. הרחבת התוכנית ל-5 יח' היסטוריה, העמקתה והתאמתה לקריטריונים של תוכניות לימודים ייחודיות של משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, נבנתה במהלך 5 השנים האחרונות בליווי ובתמיכת מנהלת בית הספר הנוכחית הגב' עליזה סבג, יושבת ראש הוועדה.

עד היום, תוכנית זו לא נחשבה למגמה אולם, מוביל התוכנית עודד את התלמידים לכתוב עבודות גמר, שהקנו להם 5 יח' (נושאי העבודות שהוגשו למשרד החינוך, היו ברוח התוכנית: עבודות המשלבות בין: ספרות ושואה, פסיכולוגיה ושואה, תיאטרון, קולנוע, אמנות, פילוסופיה, תקשורת, מחשבת ישראל ושואה וכדומה).

עבודת החקר הפנימית המוצעת בתוכנית לימודים זו הינה בהיקף מצומצם מהיקפה של עבודת הגמר של משרד החינוך אך שמה דגש על ההיבט ההיסטורי ומשלבת בו ניתוח טקסטים (חזותיים או כתובים מתחומי דעת שונים) מתוך ראייה רב תחומית.

לאור האמור מעלה, נוצר הצורך לבנות מסגרת לכתיבת עבודת חקר פנימית ובכך לאפשר לכל התלמידים העומדים במטלות המסלול לסיים מקצוע מוגבר לבגרות.

בבסיס תכנית לימודים זו, נקבעו מספר עקרונות:

1. יש ללמד את נושא השואה וזיכרונה בכל שכבות הגיל (ז' – יב')¹³ כשתוכנית זו מתמקדת בחטיבה העליונה.

2. יש לכוון את התלמידים בעיצוב "זיכרון מלכד" של השואה.

¹³ אנו מאמינים כי צמיחת מגמה זו מחייבת התנסות תלמידי שכבה ט' במרחבי למידה במסגרת שבוע ימים או בסמינר בן שלושה ימים שבו הם חווים את נושא השואה וזיכרונה בדרך חווייתית ייחודית ברוח תוכנית הלימודים ובהתאם ליכולת הרגשית והקוגניטיבית של התלמידים. ראה תוכנית חטי"ב בנושא זה https://drive.google.com/open?id=1I5YICuVdBwRmsH7RQAxH-K_GhF6KtFWX

3. יש לחנך את התלמידים על קריאה ביקורתית של מקורות והבנה כי על כל אירוע ניתן להתבונן מנקודות מבט מרובות.
4. שימוש במקורות חזותיים ומקורות ספרותיים ככלי להבנה וביקורת של האירועים בשואה, אל מול העובדות ההיסטוריות.
5. יש להקנות לתלמידים כלים לחשיבה היסטורית ביקורתית ושיקול דעת בהבנת תהליכים היסטוריים הקשורים למפגש בין השואה והחברה הסובבת (חסידי אומות עולם המביטים מהצד), השואה והישוב היהודי, השואה והחברה הישראלית.
6. יש להקפיד על תפישה חינוכית גילאית, ספיראלית, הלוקחת בחשבון את היכולת הרגשית והקוגניטיבית של התלמיד ועל פי עיקרון זה יחשפו את התלמיד לתכנים השונים.
7. יש להקפיד על למידה חווייתית, פעלתנית, מקרבת, חוקרת ורב תחומית.
8. יש לשתף את התלמידים ולטפח בהם חשיבה יצירתית, ותשוקה לחקור נושאים המסקרנים אותם מתוך שלל הנושאים הקשורים לשואה וזיכרונה.

כותבי התוכנית ושותפיה

יושבת ראש הוועדה, מנהלת ביה"ס, הגב' עליזה סבג.

מוביל היוזמה ותוכנית הלימודים הינו אלי זר. אלי בהכשרתו מורה לאמנות וספרות (החיבור בין אמנות, ספרות ושואה). במסגרת התואר השני למד במסלול תרבות עם ישראל והוראתה במכללת אחווה כשהתמחה בנושא השואה ולומד בבר אילן במסגרת דוקטורט להיסטוריה יהודית בת זמננו.¹⁴ נושא מחקרו לדוקטורט משלב אמנות, שואה וחינוך. אלי בוגר מספר תוכניות של "יד ושם" ועבר את ההכשרה הדו שנתית של "עמיתי יד ושם בחינוך היסודי והעל יסודי". אלי מונה בשנים האחרונות לתפקיד של מדריך מחוז דרום לקידום עבודות גמר וכיום מדריך ארצי במיומנויות המאה ה-21 וחלופות בהערכה. בוגר מחזור א' של תכנית מאיצים בחינוך. במסגרת זו הציג אלי יוזמה חינוכית העוסקת במרחבי למידה חווייתיים, העוסקים בנושא השואה וזיכרונה, מתקפלים וניתנים להשאלה מפסגה אשדוד לשימוש בתי הספר. הערכה שבנה מלווה בהסבר, הוראות הפעלה ומערכי שיעור אופציונליים למרחבים.

השותפים לתוכנית:

יו"ר הוועדה הפדגוגית, דר' מיכל סדן, מנהלת מוזיאון יד לילד ומרצה במכללות אקדמאיות בארץ, כגון אחווה וסמינר אורנים. מיכל שותפה רעיונית ותכנונית, בעלת תואר ראשון באמנות, תואר שני בכתיבת תוכניות לימוד והיסטוריה ושלישי בתוכניות לימוד.

חברי צוות המורים להיסטוריה: מלי אלפנדרוי (מקיף ז'), מגישה לבגרות בהיסטוריה בעלת תואר שני בתחום), **איציק בן אסולין (מקיף ג'¹⁵),** מורה להיסטוריה ומגיש לבגרות), מלי שותפה בבניית התוכנית מיום היוסדה (לפני כ-13 שנה), ומעבירה במסגרת התוכנית את המפגשים העוסקים ברקע ההיסטורי ופעילות בסדנאות לכתיבת עבודות חקר לקבוצה המעוניינת להגיש עבודות חקר העוסקות בחלק ההיסטורי של סיפור השואה ומלחמת העולם השנייה.

¹⁴ בוגר ההשלמות הנדרשות בהיסטוריה לצורך כתיבת הדוקטורט בבר אילן במחלקת יהדות בת זמננו.
¹⁵ מקיף ג' שותפים ומפעילים את התוכנית במתכונתה הקודמת ושואפים להפעילה במתכונת תכנית לימודים ייחודית כמוצע במסמך זה.

כמו כן שותפים לתוכנית מורים נוספים מתחומי דעת שונים (כמנוף לחשיפה של נושא השואה בתחום הדעת שלהם ובמסגרת העברת סדנאות לכתובת עבודת חקר בתחום הדעת שבו הם מתמחים ומלמדים):

חלי אדרי, מורה לקולנוע (מקיף ז'), בעלת תואר שני בקולנוע וחינוך, מעבירה את נושא השואה בקולנוע וביטויו בארץ, באירופה ובהוליווד).

גיל לזרוביץ, מורה לתיאטרון (מקיף ז'), תואר שני בתולדות התיאטרון).

אתי נייברג, מורה למדעי החברה ואזרחות. רכזת המקצוע, בודקת עבודות גמר בפסיכולוגיה, בודקת בחינות בגרות ושותפה לחיבור בין הנושא לפסיכולוגיה, סוציולוגיה.

נתנאל מדינה, מורה לביוטכנולוגיה תואר שני בהוראת הביולוגיה, המתמחה בכתובה אקדמית ומשלב למידת בית מדרש. נתנאל שותף בהעברת סדנאות בנושא "יהודי, ישראלי ושואה".

שרון מזרחי, B. Ed בחינוך התמחות מתמטיקה ותעודת הוראה, מנחה פדגוגית בכלי תקשוב, מייעצת בחיבורים לממשקים אינטרנטיים ולכלי תקשוב.

שלומי אמסלם, תואר ראשון בתקשורת והתמחות בשיווק יצירתי ויחסי ציבור, תואר שני בסוציולוגיה של החינוך ודוקטורט בחקר שיח. שלומי מעביר סדנאות של יצירתיות והכלה לכל תלמידי המגמה.

התפישה הרעיונית של התוכנית ותכני הלימוד

לתוכנית קיימים שני צירי ידע מרכזיים:

1. הרחבת הידע ההיסטורי על השואה, מעבר למה שנלמד בנושא זה במערכת החינוך.
2. עיסוק והקניית ידע בנושא השואה והחברה הישראלית – למן התמודדות היישוב בארץ ישראל בתקופת השואה ועד היום¹⁶.

אנו מאמינים כי יש לגעת בנושא השואה וזיכרונה בראייה רב תחומית שתאפשר התבוננות רחבה בנושא ההיסטורי. הדבר מחייב עיסוק בנושא השואה וזיכרונה דרך טקסטים חזותיים וטקסטים ספרותיים.

יש לעסוק בנושא השואה על פי היכולת הרגשית והקוגניטיבית של התלמיד. אנו מאמינים, מניסיוננו, כי באופן זה ניתן יהיה לקרב את התלמיד לנושא מורכב זה, לכן אין בחירת התכנים הנלמדים מוקפדת רק על פי הרצף הכרונולוגי אלא ב"י ויא" עוסקים באירועים ההיסטוריים ללא עיסוק בסיפורי ההשמדה, זוועות המחנות ושיתופי פעולה של המקומיים. תכנים אלו נלמדים לעומק בסוף יא' (במסגרת הכנת המשלחת למסע לפולין) ותחילת יב'.

על בסיס תפישה זו ניתן ללמוד את נושא השואה גם בגישה מעגלית ולא דווקא בגישה הכרונולוגית.

לכן, בהיותם ב"י התלמידים מקבלים סקירת רקע בסיסית, החל מעליית הנאציזם לשלטון ופרוץ מלחמת העולם השנייה ועד לסיומה כשמושם דגש על סיפור יהודי אירופה בתוכה. סקירה שלא נכנסת לפרטים כפי שילמדו במהלך שיעורי ההיסטוריה ב"י¹⁷

¹⁶ הכולל את היחידה יחסי ישראל גרמניה אז והיום ובין ייחודיות לאוניברסליות של השואה.

אופן הלמידה במסלול זה, מושפע מהתפישה החינוכית של יאנוש קורצ'אק.. ככל שהתכנים יהיו קרובים לעולמו של התלמיד ולסקרנותו, הלמידה תהיה יותר משמעותית ולאורך זמן. לכן נעסוק במסגרת זו בטכניקה של הוראת עמיתים, חונכות, קריאת יצירות ספרותיות וקולנועיות בהקשר לנושא והצגתן במליאה והרצאות אורח של מורים ומרצים מהתחומים השונים, רפלקציה, יומן מסע וכדומה.

בעבודת החקר הפנימית התלמידים בוחרים נושא הקשור לשואה וזיכרונה אשר מסקרן אותם ומשיק לתחום דעת אחר. עצם הבחירה מאפשרת לתלמיד לבחור נושא שמעניין אותו מסקרן אותו, קרוב לליבו ולעבור תהליך אישי מעמיק.

נוסף על היתרון מבחינת תהליך הלמידה, התלמיד רוכש במסגרת עבודת החקר הפנימית מיומנויות של כתיבה אקדמית.

במסגרת הסדנאות הפזורות במהלך שלוש השנים התלמידים לומדים להתמודד עם בחירת נושא, שאלת חקר, סקירה ספרותית ומצב המחקר, בניית רשימה ביבליוגרפית וכתיבת אזכורים, כיצד יש להתמודד עם כתיבה אקדמית כהכנה למטלת החקר – כתיבת עבודת חקר פנימית.

מטרות התוכנית

מטרת על

לחזק את הזהות היהודית ישראלית של התלמידים תוך למידה על השואה ועל זיכרונה בחברה הישראלית, תוך הגברת תחושת ההזדהות שלהם עם העם היהודי, סיפור השואה והקשר שלו עם תקומת ישראל.

מטרות בתחום הידע

1. להרחיב את ידיעות התלמידים בנוגע לתקופת השואה, תוך דגש על טרום המלחמה, מהלכה ואחריה מחד גיסא והשואה והחברה הישראלית מאידך גיסא.
2. להכיר ולהעמיק בנושא עיצוב זיכרון השואה בישראל ובגולה.
3. לזמן לתלמיד למידה רב תחומית ובינתחומית המשלבת בין הידע ההיסטורי לתחומי דעת שונים ולאפשר לו להתחבר לנושא השואה מכיוונים שבהם יוכל לבטא את חזקתו.

מטרות בתחום המיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות

1. ללמד את התלמיד כיצד יש לאתר ידע אפקטיבי, מקורות ידע מהימנים, ניהול ידע, יכולת חיבור וייחוס בין ידע חדש לידע קיים, אסטרטגיות חיפוש, מיזוג ידע, ניסוח שאלות חקר, הכרת מקורות ויכולת גישה אליהם, הערכת מקורות, הסקת מסקנות, יצירת ידע חדש והפצתו.

¹⁷ בשיעורי היסטוריה מתחילים לעסוק בכיתה י' תחילה בלאומיות ובנושאים נוספים ובערך בחודש מרץ יעסקו מורי ההיסטוריה בנושא מלחמת העולם השנייה ולאחר מכן יעסקו בשואה.

2. ללמד את התלמיד פתרון בעיות, חשיבה ביקורתית, הערכת אפשרויות וחלופות, קבלת החלטות, הסקת מסקנות, הערכה ביקורתית של מקורות מידע.
3. לאפשר לתלמיד להעלות רעיונות חדשים, חשיבה פורצת גבולות וחדשנות.
4. לחשוף את התלמיד לעולם דיגיטלי וללמדו כיצד להתנהל בו.
5. לטפח חשיבה ביקורתית ולתרגל הבניית טיעון של התלמיד בנוגע לאירוע היסטורי מתוך ידע והבנה של האירוע ההיסטורי.
6. לחשוף את התלמיד לכישורי שפה תוך קריאה רהוטה ושוטפת, כתיבה אפקטיבית.

מיומנויות אישיות

7. ללמד את התלמיד ניהול עצמי מהו וכיצד יש להיערך למטלות שבמהלך שנות הלימוד.
8. לחשוף את התלמיד להתנסות בהצבת יעדים, מנהיגות ולקייח את אחריות אישית וחברתית תוך בניית סדרי עדיפויות
9. לחשוף את התלמיד ליצירתיות ויזמות.
10. לחדד מיומנויות למידה עצמית/קבוצתית באופן עצמאי, בדגש על למידה אוטונומית.
11. לאפשר לתלמיד למידה תוך הסתגלות לשינויים.
12. לעורר אצל התלמיד סקרנות, למידה כדרך חיים, מודעות עצמית ורפלקציה

מיומנויות בינאישיות

13. ללמד את התלמיד דיבור בפני קהל (פרזנטציה)
14. העלאת המודעות לצורך בשיתופי פעולה.
15. לחזק בתלמידים יכולת לבנות יחסים עם אחרים כדי לפתור בעיות, יכולת לעבוד בצוות, שיתוף עמיתים במידע וידע.
16. לחזק יכולת לנהל דיאלוג ושיח.

מטרות בתחום הערכים

4. לטפח הבנה רגישות וסובלנות לאחר, לחריג ולשונה.
5. להפיג את הניכור והחששות של התלמידים מעיסוק בנושא השואה.
6. לחזק בתלמידים את תחושת השייכות והאחריות כלפי העם היהודי.

פירוט תכנית הלימודים "משואה לתקומה"

התוכנית הייחודית תשלים את שתי יחידות החובה בהיסטוריה ותוסיף להם שלוש יח' לימוד נוספות - סה"כ 5 יחידות משוקללות.

התוכנית נלמדת באופן שוטף בין כיתה י לכיתה יב בשעתיים שבועיות – אשר נלמדות בסיום יום הלימודים. נוסף על כך מתקיימים ימים מרוכזים, שעות נוספות אחרי הלימודים, סיורים ופעילות בשעות מעבר לימי ושעות הלימוד :

בכיתה י' : בנוסף לשעות המפגשים בכיתה יתקיימו סדנאות חשיפה לנושאים בראיה רב תחומית – יומיים ברצף בשעות שלאחר הלימודים סמוך ליום השואה הבינלאומי (27.1). סיור משואה לתקומה- 4 ימים כולל לינה + יומיים ביד ושם, כולל לינה והרצאות אורח. סה"כ 127 ש'

בכיתה יא': בנוסף לשעות המפגשים בכיתה יתקיימו סדנת סדנה לכתובת הצעה לעבודת חקר פנימית בחופשת חנוכה, הכנה למסע לפולין בחופשת הפסח והכנה למשלחת לגרמניה בשעות מרוכזות בתום יום הלימודים במהלך פברואר. **סה"כ 92 שעות**

ביב': בנוסף לשעות המפגשים בכיתה יתקיימו סדנה פעילה לכתובת עבודות חקר פנימיות – עם תום יום הלימודים במהלך החודשים ספטמבר עד דצמבר, וכן סדנה לקראת ראיון עם שורד – עם תום יום הלימודים במהלך ינואר. **סה"כ 72 שעות.**

בשלוש השנים סה"כ 291 שעות

תכני הלימוד – מבנה כללי

התוכנית בנויה במידה לא מעוטה על סמינרים ומסעות אשר בהם הלמידה תלויה במקום שבו היא מתבצעת – מוזיאונים, אתרים היסטוריים וכיו"ב. מסע משואה לתקומה שמתקיים בכתה י' עובר באתרים שונים, שבהם נושאי הלמידה קשורים לאתר, והלמידה בסמינר יד ושם קשורה גם היא לתכנים הרלוונטיים שמוצעים שם. מסיבות אלה אין הלמידה כרונולוגית ויש חפיפה מסוימת בין התכנים הנדונים בכיתה לבין התכנים במסע ובסמינר. אנו נותנים דעתנו לכך כדי לוודא שלא תהיה חזרה סתמית על התכנים, אלא למידה משלימה ומעמיקה.

התכנים הנלמדים בתוכנית משלימים ומוסיפים על התכנים העוסקים בשואה [במסגרת לימודי הליבה בהיסטוריה](#).

עיקר התכנים כדלקמן:

נושאי הלימוד בחלוקה שנתית

ספר שעות	נושא ושנת הלימוד	סה"כ
	השואה ומלחמת העולם השנייה (בשכבה י')	
15	עליית הנאציזם לשלטון בגרמניה, מהלך המלחמה ועד סופה (מבוא וסקירה היסטורית)	
12	עיבוד נושאים בראיה רב תחומית המשלבים טקסטים לכתובה אקדמית במרחבים.	
20	השואה באירופה (במסגרת המסע "משואה לתקומה")	
15	סמינר שואה בסוף שנה"ל ביד ושם	
	הישוב היהודי, החברה הישראלית והשואה (בשכבה י')	
36	הישוב היהודי, החברה הישראלית והשואה	
21	הישוב היהודי והשואה (במסגרת המסע "משואה לתקומה")	
127	סמינר שואה יד ושם בסוף השנה	8

השואה מלחמת העולם השנייה, תום המלחמה (בשכבה יא')

12	חסידי אומות עולם
6	שבילי הבריחה
8	יהודים מצילים יהודים
18	השואה בצפון אפריקה
30	השואה במזרח אירופה (פולין) א
	הישוב היהודי, החברה הישראלית והשואה (בשכבה יא')
18	גרמניה אחרי מלחמת העולם השנייה ויחסי ישראל גרמניה
	סדנה לכתובת עבודת חקר וראיון עם שורד (בשכבה יא')
92	סדנה לכתובת הצעה לעבודת חקר פנימית ביד ושם בחופשת חנוכה
	השואה ומלחמת העולם השנייה (בשכבה יב')
27	השואה במזרח אירופה (בלטיות ובריה"מ) ב
	הישוב היהודי, החברה הישראלית והשואה (בשכבה יב')
26	השואה – בין ייחודיות לאוניברסאליות
	סדנאות כתיבת עבודת חקר וראיון עם שורד (בשכבה יב')
18	סדנה לכתובת עבודות חקר
72	9 סדנה לבניית ראיון עם שורד
291	סה"כ בשלוש השנים

הערה: 3 יחידות מצריכות 270 שעות אבל ניתן תגבור מעבר לכך גם לצורך רכישת המיומנות של כתיבת עבודת חקר.

טבלה מפורטת של תכני הלימוד

נושא	מס' שעות לימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד וקישורים לחומרים וטקסטים	דרכי הוראה	דרכי הערכה
סקירה היסטורית (1)						
א. מלחה"ע השנייה והשואה (15 ש')						
סקירה היסטורית מכיבוש פולין הקמת גטו ורשה ועד תום המלחמה	6	התלמידים יכירו את סיפור הגטו דרך הסרט ויפגשו במושגי יסוד של צפייה ביקורתית בסרט קולנוע והעובדות ההיסטוריות.	גטו, יודנראט, טרבלינקה, צבא אדום, מרד גטו ורשה, משפטי משתפי פעולה	הסרט "בשם כל בני ביתי"	צפייה בסרט תוך מתן משימות. ודיון בהשוואה לאירועים ההיסטוריים	
דרך צפייה בסרט					דף עמדה קבוצתי (תרגול כיתתי)	
מבוא, וסקירת רקע היסטורי	9	התלמידים יכירו מושגים הקשורים למלחמת העולם השנייה והשואה	חוקי נירנברג, ליל הבדולח, הסדר החדש, מחנות, גיטאות בפולין, קרבות המפנה, כניעת גרמניה.	סרטונים בנושאים הנדונים: https://www.youtube.com/watch?v=yUzpLI3CZJM https://www.youtube.com/watch?v=Vj2bUKFwq8o https://www.youtube.com/	מצגת ניתוח השיר תוך זיהוי רכיבים והקשרם לתוכן ההיסטורי.	מטלת צפייה – בניית מצגת שיתופית שמציגה את הרקע ההיסטורי, 10% מהציון השנתי
כמקור מידע		התלמידים יכירו את סיפורה של רחל ביהם, שיצאה עם רכבות המוות והשאירה מכתב לשולחים. ויבחנו טקסט ספרותי	שירה צעירה, גלישה, ובניית דימוי	עבודה קבוצתית		

ולאחר מכן כיתתית [atch?v=wrywFgof-eE](https://www.youtube.com/watch?v=wrywFgof-eE) **מבחן**
5% מהציון
השנתי

ב. הישוב היהודי, החברה הישראלית והשוואה (36 ש')

ציון על ביצוע המשימה ב Playposit 10% מהציון השנתי	מטלת עבודה וצפייה בסרטוני התלמידים בשיטת ה Playposit העלאת מגוון נקודות מבט	סרטון על הישוב : https://www.youtube.com/watch?v=3uxGjOhSHMY	3	התלמידים יכירו את מצבו של הישוב היהודי במקביל לתקופת מלחמת העולם השנייה.	השוואה והישוב היהודי, השואה והחברה הישראלית
	בעד ונגד דיון כיתתי תוך הצדקת הידע והערכתו בהקשר ההיסטורי	הצגת סיפור מצדה : https://shalem.ac.il/content-channel/masada-myth-or-history/ וסיפור מצדה שבכרמל דרך הסרטון https://www.youtube.com/watch?v=Hp2NJOjPiuM&t=636s	3	התלמידים יפגשו את סיפור מצדה ומצדה שבכרמל והדיון המוסרי שסבב אירועים אלו.	"מצדה של הכרמל"
	הסרט "אקסודוס" תוך השוואה וזיהוי רכיבים היסטוריים והקשרם הנכון, ודיון	יהודה באואר, "הבריחה", בתוך: שארית הפליטה 1944-1948, השיקום והמאבק הפוליטי – הרצאות ודיונים בכינוס הבין-לאומי השישי של	5	התלמידים יכירו את הסוגיות המרכזיות שקשורות להעפלה: מחנות העקורים, מצבם הנפשי של העקורים, המפגש עם השליחים מהארץ ומחנות	העפלה

		המעצר בקפריסין	
מטלת צפייה במהלך הצפייה בסרט	חוקרי השואה, ישראל גוטמן ועדינה דרכסלר (עורכים), יד ושם, ירושלים תשנ"א, עמודים 45-52.		
וניתוח שיר וקריאת מאמר	הסרט "אקסודוס"		
(עבודת בית)	השיר "תחת חורבות פולין" מתוך: אנתולוגיה לשירי-עם ביידיש : כרך ז' איציק מנגר, (עורכים: אהרן וינקובצקי, אבא קובנר, סיני לייכטר), הוצאת כרמל,		
הוראה פרונטאלית דרך סיפור מקרה וניתוחו, שאילת שאלות והסקת מסקנות	-יצחק צוקרמן, יציאת פולין , הקיבוץ המאוחד, 1988, עמ' 56. - תום שגב, המיליון השביעי – הישראלים והשואה , כתר, עמ' 161.	עליה, קליטה	4 קליטת שורדי השואה התלמידים יכירו את נושא קליטת העולים שורדי השואה לצה"ל והשתלבותם בחברה הישראלית.
דיון כיתתי	חנה יבלונקה, אחים זרים – ניצולי השואה במדינת ישראל 1948 – 1952 , יצחק בן צבי, 1994, עמ' 86. - דליה עופר, ניצולים כעולים – המקרה של ניצולי קפריסין, בתוך: Modern		
דיון סביב השילומים מגרמניה – בפדלט	למידת הצהרת הקנצלר אדנאואר, בשיטת הפדלט , ננה שגיא (עורכת), שילומים , מתוך: האינציקלופדיה של	משה שרת, קונרד אדנאואר, שילומים,	2 השילומים מגרמניה של נושא זה. התלמידים ילמדו את נושא השילומים לגרמניה והמורכבות של נושא זה.

<p>תגובות בכתב. 10% מהציון השנתי</p>	<p>שאלת שאלות</p>	<p>השוואה, ישראל גוטמן (עורך ראשי), יד ושם וספרית הפועלים, ירושלים 1990, עמ' 1213.</p>			
	<p>קריאת טקסט בבית ודיון בכיתה סביבו</p>	<p>מידע על משפט קסטנר : https://www.yadvashem.org/he/articles/general/kastner.html</p>	<p>החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם.</p>	<p>התלמידים יכירו את הרקע לשואת יהדות הונגריה וסיפור רכבת קסטנר</p>	<p>3 קסטנר, הרכבת והמשפט</p>
<p>עריכת משפט – כל תלמיד בוחר עמדה או דמות ומציג אותה 15% מהציון השנתי</p>	<p>צפייה במשפט לצרכי סימולציית המשפט בעד ונגד ובחירת רשימת עדים (דוברים) https://www.youtube.com/user/EichmannTrial</p>	<p>מידע על משפט אייכמן: https://www.yadvashem.org/he/holocaust/eichmann-trial.html?gclid=Cj0KCQjwrpLoBRD_ARIsAJd0BIWRs8wHiv_F2dDEUPxv0tAP7mR24A-tJG3J-Oy_1qYehnErf0E8jg8aAkvUEALw_wcB</p>	<p>, "פלנטה אחרת",</p>	<p>התלמידים יחשפו למורכבות סיפור משפט אייכמן ותגובת הציבור בארץ לאירוע מכונן זה</p>	<p>5 משפט אייכמן</p>
	<p>הרצאת אורח של פרופ' נעמה שפי ורב שיח שאילת שאלות, והעלאת דילמות, סרטון דוקומנטרי בנושא מטלת סיכום על זיכרון והנצחה (עבודת בית)</p>	<p>מידע בנושא http://www.agurim.co.il/wp-content/uploads/2016/07/%D7%A2%D7%99%D7%A6%D7%95%D7%91-%D7%96%D7%99%D7%9B%D7%A8%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%A9%D7%95%D7%90%D7%94-%D7%91%D7%97%D7%91-D7%A8%D7%94-%D7%94%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C%D</p>		<p>התלמידים יפגשו בנושא זיכרון והנצחה בחברה הישראלית</p>	<p>4 זיכרון והנצחה בחברה הישראלית</p>

<p>בניית תערוכה וירטואלית מכרזות שעוסקות במשפט אייכמן, והכנת סיור ודיון לתלמידי כתיב ט 10% מהציון השנתי</p>	<p>העלאת מגוון נקודות מבט התלמידים בונים תערוכה וירטואלית מתוך מאגר כרזות מקוונות</p>	<p>7%99%D7%AA.pdf מידע בנושא עיצוב זיכרון השואה ומשפט אייכמן – חנה יבלונקה https://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=16244 הקישור לכרזות https://www.google.com/search?safe=off&q=%D7%9E%D7%A2%D7%A6%D7%91%D7%99%D7%9D+%D7%96%D7%99%D7%9B%D7%A8%D7%95%D7%9F+%D7%9B%D7%A8%D7%96%D7%95%D7%AA&tbm=isch&source=univ&sa=X&ved=2ahUK_EwjQmfKU0_PiAhUFoVwKHTUxAFsQ7A16BAgAEBM&biw=1366&bih=657</p>	<p>כצאן לטבח, אודים" "שארית פליטה" "יום הזיכרון לשואה ולגבורה", חוק יד ושם, מוזיאון קיבוץ לוחמי הגטאות</p>	<p>התלמידים ילמדו את עיצוב זיכרון השואה לפני ואחרי משפט אייכמן</p>	7	<p>זיכרון השואה בחברה הישראלית</p>
--	---	--	--	--	---	------------------------------------

סדנאות לעיבוד נושאים בראיה רב תחומית (8 ש') בשילוב כתיבה אקדמית (4 ש') סה"כ 12 ש'

<p>מילוי חוברת ושאלות משלימות אודות</p>	<p>למידה סדנאית מפעילה המשלבת עיצוב חללים</p>	<p>https://jewish-history.biu.ac.il/files/jewish-history/shared/madrich_ktiv_a_akademit_sapir_2017-klaley_apa.pdf</p>	<p>מבוא, הקדמה, ראשי פרקים, אזכור, מהו מאמר מדעי, סנתזה של מאמרים, הערות שוליים סקירה ספרותית, רשימת מקורות.</p>	<p>התלמידים ילמדו כללי כתיבה אקדמית בשילוב טקסטים</p>	4 ש' ¹⁸	<p>כתיבה אקדמית</p>
				<p>התלמידים יפגשו בלמידה סדנאית וחשיפה לנושאים הקשורים לשואה ולתחומי דעת</p>	8 ש'	<p>לרגל יום השואה הבינלאומי,</p>

¹⁸ ההקניה של כתיבה אקדמית תשתלב במערכת מטלות הכתיבה לאורך השנה כהכנה לכתיבה אקדמית של ההצעה ביא' ועבודת החקר הפנימית ביב'.

חשיפה
לנושאים
בינתחומיים

שונים

ופעילויות, תוכן
מפעיל, צפיה
בטקסטים חזותיים
וטקסטים כתובים
בחללים מעוצבים.

[החללים](#)
[המעוצבים](#)¹⁹

**10% מהציון
השנתי**

הפעילות נמשכת
יומיים ברצף, אחרי
שעות הלימודים,
החל מהשעה 12:00
ומסתיימת בשעה
17:00

מסע "משואה לתקומה"²⁰ 41 ש'

השואה
באירופה

20 ש'

התלמידים ילמדו על גטו ורשה
ועל מרד גטו ורשה, (2 ש')

הגטו הקטן והגטו
הגדול, האקציות,
רינגלבלום ועונג שבת
מרדכי אנילביץ.

סיור חוויתי
בסימולציה של
המרד בבונקרים
במוזיאון יד מרדכי.

1. חוברת
מעבר בין
האתרים,²¹
הסדנאות עם
טקסטים

תצפית על דגם הגטו
לצורך הבנתו

ומטלות –
בחינת

שיחה עם רוני דותן
שייבא קרון משלוח
יהודים לפינת
הנצחה בבית יד
לבנים בנתניה.

הנתונים
לקשר
ההיסטורי,
שאלת
שאלות,
כתיבת יומן
ורפלקציה

2. הרצאה או

סדנאות וביקור
במיצג בית הזכוכית
שבבית העדות בניר

התלמידים ילמדו על שואת
יהודי הונגריה - 3 ש'

יהדות הונגריה,
בודפשט, הגירושים,

¹⁹ ראה נספח מס' 7 הנלווה לחוברת ומשלים את המטלות הקוגניטיביות

²⁰ המסע מתקיים בחודש מאי. סדר המסע נקבע על פי שיקולים גיאוגרפיים ראה נספח מס' עמ'

²¹ החוברת כוללת כל אתר, מקום או אירוע. במסגרת המטלות התלמיד ממלא: 1. סיכום על האתר מדברי המדריך, הקשרו ההיסטורי לציר הזמן שנלמד בכיתה, תובנות ומסקנות על פי הנחיות מראש. כמו כן על התלמיד לערוך רפלקציה אישית העוסקת בחיבור התכנים לעולמו של התלמיד. ראה נספח מס' 10 עמ' 53

הפעלה באחת מהתחנות במהלך 4 הימים	גלים הפעלת התלמידים בשדרת חסידי אומות העולם בראשון לציון	חנה סנש,	התלמידים ילמדו על חסידי אומות העולם 3 ש'	
20% מהציון השנתי	הפעלה סביב האנדרטה לזכר האניות באשדוד מטלות עיצוביות ומטלות תוכניות שעוסקות באנדרטה.	אוניות מעפילים, יהודי רומניה.	התלמידים ילמדו על האוניות סטרומה ומפקורה 2 ש	
	ביקור בתערוכות העוסקות בילדים בלוחמי הגטאות הפעלה ומשימות	יאנוש קורצ'אק סטפניה וילצינסק.	התלמידים ילמדו על ילדים בשואה. 2 ש	
	ביקור בדגם אתר הרצח טרבלינקה בלוחמי הגטאות	מחנה טרבלינקה, פיזור המחנות באירופה	התלמידים יפגשו את דגם מחנה טרבלינקה וסיפור הדגם הייחודי 3 שעות	
	ביקור בבית הכנסת הטוניסאי בעכו, שיחה עם הרב ועדות שורדת שואה תוניסאית	שלטון וישי, יהודי ספקס וג'רבה, ויקטור פרז	התלמידים יפגשו את הנושא: יהדות צפון אפריקה בשואה מפי רב הקהילה 3 ש'	
	ביקור בתבליט בשדות ים ועיון ביומן חנה סנש ושיריה	יהודי בודפשט, חנה סנש,	שליחות הצנחנים מהיישוב היהודי – חנה סנש כנציגה לקבוצת השליחים מהיישוב היהודי (1 ש')	תגובת הישוב היהודי במהלך המלחמה
	ביקור במוזיאון	מח"ל, מחנות	המפגש עם הפלמ"ח – במחנות	

הפלמ"ח במחלקת מח"ל	העקורים ובמלחמת העצמאות 2.5 ש'		
ביקור במערות הכרמל	קרב אל עלמין	מצדה על הכרמל – ההכנות להתגוננות הישוב 2 ש'	
בביקור במוזיאון עתלית		- המעפילים 2.5 ש'	16.5 ש' מדינת ישראל לאחר השואה
סיור בבית העלמין בקריית ענבים ואנדרטת אלכסנדרוני בשורש		שורדי השואה במלחמת העצמאות 2 ש'	
ביקור בחדר משפט אייכמן במוזיאון לוחמי הגטאות ודיון		משפט אייכמן והחברה הישראלית ²²	
עדות של קורבן ובת של מקרבן בביתם של בני קהילת טוס (צאצאי נאצים אוהבי ישראל) בקיסריה		4 ש' מפגש עם דור שני של צאצאי נאצים 4 ש'	
חיבור בין התכנים לחוויות שעברו התלמידים במהלך			עיבוד וסדר בתכני המסע 4 ש'

²² נושא "משפט אייכמן" נלמד משלושה כיוונים: עיצוב זיכרון השואה והחברה הישראלית, ראו עמ' 17, את נושא: תגובת החברה הישראלית במהלך המשפט, הם פוגשים במהלך המסע וביומיים ביד ושם, בעמ' 19, עוסקים התלמידים בסיפור לכידת אייכמן

היום בערבי המסע

מילוי חוברת
מטלות
במהלך
הסדנאות
ורפלקציה

**10% מהציון
השנתי**

במסגרת הסדנא
התלמידים יקבלו
טקסים, תמונות
וכתבי חידה שיובילו
אותם לקהילות
השונות

חוויית ביקור
במוזיאון והדרכה

ביקור במוזיאון יד
לילד

עיון בטקסטים
וביקור בחדר
השאלות הגדולות,
העלאת מגוון
נקודות מבט

התלמידים יעברו
סדנה באתר חסידי
אומות עולם +
ביקור בארכיון
חסידי אומות עולם
של יד ושם ודיון
סביב החוק ושינויו
במהלך השנים

סמינר ב"יד ושם"²³: 23 ש'

קהילות יהודיות לפני הכיבוש הנאצי	2 ש'	חזרה על התכנים שנלמדו בתחילת השנה במסגרת הרקע ההיסטורי
סיור במוזיאון יד ושם	4 ש'	התלמידים יפגשו סקירה היסטורית במוזיאון (לא כולל ההשמדה עצמה שתוצג ביב)
ינוש קורצ'אק	2 ש'	התלמידים יכירו את אישיות ותפיסתו החינוכית של יאנוש קורצ'אק
דילמות ערכיות ושאלות גדולות	3 ש'	התלמידים ייחשפו לדילמות ערכיות בשואה, ולשאלות קיומיות ותיאולוגיות
חסידי אומות העולם	2 ש'	

²³ הסמינר מתקיים ביומיים האחרונים של שנת הלימודים. מטרתו היא לחשוף את התלמידים לנושאים פוטנציאליים לעבודת החקר הפנימית

כהכנה לפרויקט שבו
יכתבו התלמידים
ערכים של חסידי
אומות עולם
בויקיפדיה.

מצגת ודיון

איוון האיום,
טרבלינקה,

התלמידים יפגשו במשפט
דמיניוק

משפט דמיניוק 3 ש'י

התלמידים יעברו
סדנה לחזור ולחיות
דרך טקסטים
חזותיים, העלאת
מגוון נקודות מבט

עקורים, קיילצה
והפוגרום,

שורדי השואה
– החזרה
לחיים 2 ש'י

יעסקו בנושא תוך
דגש על נושאים
לעבודות חקר
פנימיות

התלמידים יעברו סדנה בנושא
משפט אייכמן והחברה
הישראלית במהלך המשפט
ולאחריו²⁴

משפט אייכמן 2 ש'י

שאלת שאלות

תתנהל שיחת סיכום והצגת
המטלות לצורך בחירת נושאים
לעבודות חקר

סיכום ועיבוד 3 ש'י
יומי

בשכבה י' לומדים 127 שעות סה"כ

שכבה יא'

²⁴ סדנה המתכתבת עם הסדנה שעברו במסע משואה לתקומה על משפט איכמן וְהַחֲבֵרָה הַיִּשְׂרָאֵלִית בְּמַהְלַךְ הַמִּשְׁפֵּט עִמִּי 22

מצגת שיתופית על חסידי אומות עולם + מטלה כתובה על המקאמה של חיים גורי 10% מהציון השנתי

שימוש באתרי מידע צפייה בסרטון עבודה במצגת שיתופית שיח בלוח שיתופי PADLET שימוש בטופס מקוון: קישור לטופס. הרצאה של תא"ל אמיר השכל ורב שיח

משימה כתיבה
אינטרנטית – שיח מדומיין עם שורד שואה שעומד בפני הברירה אם לעלות לארץ

<https://padlet.com/nethanelmedina88/9ev5v2ti3kw93ev5u8>

10% מהציון

סיפורה של לאה זמין "מחבואים- לא משחק ילדים" ספר הלימוד "צועדים בדרך המילים" השכל, א' (2014), **גיבורים רגילים**, שורשים, תל אביב <https://www.youtube.com/watch?v=morevF-aFsg>

סרטים של מומחי תחום:

<https://youtu.be/48mJg2Y54p8>

https://youtu.be/o-BY88P_cTw

פוגרום קילצה, תנועות נוער חלוציות, פעילי ושליחי עלייה, הבריגדה היהודית, מחנות הכשרה, מחנה קפריסין

אנגל דוד, **בין שחרור לבריחה – ניצולי השואה בפולין והמאבק על הנהגתם, 1944-1946**, תל אביב 1996.

באואר יהודה, **הבריחה**, עברית: שושנה שוורץ, תל אביב תשל"ד.

דקל אפרים, **בנתיבי**

התלמידים יפגשו את נושא חסידי אומות עולם (כהכנה לביקור ביד ושם בסוכות) התלמידים יכירו את המושג חסידי אומות עולם ויצאו לחקר אודות דמות אחת.

חסידי אומות עולם²⁵ 12 ש'

התלמידים יכירו לעומק את מצבם המורכב של שורדי השואה בתום המלחמה, המפגש עם שליחי הארץ, שבילי הבריחה, ההכשרה על אדמת אירופה, והגעה לארץ

תנועת הבריחה – מסעם של שורדי השואה לארץ 6 ש'

²⁵ נושא זה נלמד בתוכנית הלימודים היסטוריה 2 יח', אך מכיוון שהתלמידים עוברים סדנה ופרויקט הנצחה ביד ושם, התוכנית מעמיקה יותר בנושא בגישה מתווכת ודרך טקסטים ומקורות

השנתי

הבריחה, ישראל 1959.

כהן יוחנן, עוברים כל גבול
– "הבריחה" – פולין
1945-1946, תל אביב
.1995

א. שואת יהודי צפון אפריקה (18 ש')

בניית מצגת
שיתופית
בעבודת צוות
–הצגת מדינה
בצפון
אפריקה
ויהודיה בצל
השואה

למידה שיתופית http://www.shoa.org.il/imag_e.ashx?i=79281.pdf&fn=8.pdf

שואת יהודי צפון אפריקה - 5 ש'
התלמידים יכירו את מצב המדינות שנכבשו על ידי הנאצים לפני ובמהלך המלחמה

10% מהציון השנתי

הרצאה של ד"ר שלמה בלזם²⁶ ורב שיח שאלת שאלות

שואת יהודי צפון אפריקה – 3 ש'
התלמידים ירחיבו ידיעותיהם בנושא במפגש עם מרצה אורח

התלמידים יציעו בניית טקס אלטרנטיבי ליום הזיכרון לשואה ולגבורה המשלב את

מפגש עם דר' מלי איזנברג, הסופר גרשון שקד שואת יהודי לוב – בין פרוזה לביוגרפיה. שאלת שאלות

התלמידים ירחיבו ידיעותיהם בנושא שואת יהודי לוב דרך שתי הרצאות של מומחי תחום יהודי לוב בתקופת השואה 2 ש'

²⁶ מרצים מהאקדמיה ומומחי תחום משולבים בתוכנית כשבמקרה ולא יוכלו להגיע המפגשים יתקיימו בזום או דרך היוטיוב

יהדות צפון אפריקה משימה אופציונלית	עדות שורד שואה מצפון אפריקה – חנה בן עוז	https://www.youtube.com/watch?v=BgZ7RpiHFu8	הכיבוש איטלקי, חוקי הגזע, הציר, מחנה ריכוז ג'אדו, עבודות כפייה	התלמידים יכירו את החיים תחת הכיבוש הגרמני בלוב	4 ש'4	החיים תחת הכיבוש הגרמני בלוב
	דיון על יחס החברה הישראלית לסבל של יהודי צפון אפריקה במהלך השואה	https://www.youtube.com/watch?v=pzAB7TDLGno&t=958s		התלמידים יפגשו את יחס החברה הישראלית לשואת יהודי צפון אפריקה	2 ש'2	יחס החברה הישראלית לשואת יהודי צפון אפריקה
	קטעים מסיפורו של ויקטור פרז	https://www.youtube.com/watch?v=fMkMz8aKIyg&t=327s	אושוויץ, צעדת המוות	התלמידים יפגשו את סיפורו של ויקטור פרז	2 ש'2	סיפורו של ויקטור פרז – מתוניס לאושוויץ
	עבודה בקבוצות לפי נושאים בהנחיית המורה וצוות יד ושם		כתיבה אקדמית, איזכור, מרכיבי העבודה, סקירה ספרותית, רשימה בבליוגרפית	התלמידים יעבדו במרפ"ד יד ושם על כתיבת הצעה לעבודת חקר פנימית והסבר על תהליך זה עד לסיומו. מפגש עם מנהלת ארכיון חפצים של המכון.		יום מרוכז – הכנת הצעה לעבודת חקר פנימית ב"יד ושם" בחופשת חנוכה
	מטלת הסיום כתיבת הצעה מפורטת ומנומקת (מטלה אישית)					

<p>צפייה בסיפור האחים ביילסקי משימת צפייה</p> <p>הכנת מצגת שיתופית על הדמויות הנבחרות</p> <p>https://greenwin.kkl.org/files/ARTICLES/holocost_day/Jewish-Rescuers.pdf</p> <p>10% מהציון השנתי</p>	<p>יצוג בפני המליאה את סיפורם של:</p> <p>סמואל מרקוביץ פבזנר - מצילים של ילדי ביאליסטוק.</p> <p>הרב משה שמעון פסח - "מורה הדרך" מוולוס.</p> <p>יונה אקשטיין - המלאך השומר מברטיסלבה</p> <p>אוטו קומוי - ציונות תחת תופת רחה פראייר - יוזמת ומקימה וולף גלפרין – הנער שהנהיג 130 ילדים. פאני בן עמי - "המפקדת הקטנה",</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=kfHJ17tcGoM&feature=emb_logo</p> <p>יד ושם: https://www.youtube.com/watch?v=a830bn1mYyE</p>	<p>כל ישראל ערבים זה לזה, יהודים במהלך המלחמה מצילים יהודים, סכנות ומורכבות</p>	<p>התלמידים יכירו את הנושא ומורכבותו, יפגשו את עמדת יד ושם בהקשר לחסידי אומות עולם.</p>	<p>יהודים מצילים יהודים</p> <p>8 ש'</p>
--	--	---	---	---	--

א. יחסי ישראל גרמניה לאחר מלחמת העולם השנייה (18 ש')

<p>משימת כתיבה:</p> <p>על התלמידים לבחור נושא אחד מרשימת הנושאים לחקור אותו ולהגישו בכתב</p> <p>10% מהציון</p>	<p>הוראה פרונטאלית</p> <p>התפתחויות ותמורות ביחסי ישראל גרמניה - https://www.yadvashem.org/he/articles/general/israel-germany-relations.html http://web.nli.org.il/sites/NLI/Hebrew/collections/personalsites/Israel-Germany/Division-of-Germany/Pages/Munich-Olympics.aspx</p> <p>הוראה פרונטאלית</p> <p>רב שיח, העלאת מגוון נקודות מבט</p>	<p>התפתחויות ותמורות ביחסי ישראל גרמניה - https://www.yadvashem.org/he/articles/general/israel-germany-relations.html http://web.nli.org.il/sites/NLI/Hebrew/collections/personalsites/Israel-Germany/Division-of-Germany/Pages/Munich-Olympics.aspx</p> <p>התלמידים יפגשו את שגריר ישראל בגרמניה</p>	<p>חוקת בון, תכנית מורגנטאו, מזרח ומערב גרמניה, מזרח ומערב ברלין, המלחמה הקרה, משפטי נירנברג, ציד נאצים</p>	<p>התלמידים יחשפו להתפתחות יחסי ישראל-גרמניה לאחר מלחמת העולם השנייה ועד שנות ה 90</p> <p>הבנת המורכבות בשירות דיפלומטי בגרמניה, וכן את</p>	<p>יחסי ישראל גרמניה</p> <p>4 ש'</p> <p>יחסי ישראל גרמניה –</p> <p>6 ש'</p>
--	---	--	---	---	---

השנתי

	לשעבר מר עמנואל נחשון, ודיון דור שני, וכן את הגב' אתי קרסקס מומחית תחום גאופוליטי על גרמניה אחרי מלחמת העולם השנייה ועד ימינו	מעמדה הגיאופוליטי של גרמניה באירופה המתחדשת	ההיבט הדיפלומטי והגיאופוליטי
התלמידים יפגשו עם אילנה רומנו, אסתר שחמורוב, אנקי שפיצר ושאול לדני במפגש עדות ²⁷	חדשות מן העבר https://www.youtube.com/watch?v=nEfk9oHUhd4&t=176s	התלמידים ילמדו על הפיגוע באולימפיאדת מינכן	אולימפיאדת מינכן – מקרה בוחן
תוך העלאת מגוון נקודות מבט	הסיפור המלא https://www.youtube.com/watch?v=L5-EbBmB0zo		
	פרטים על הפיגוע: http://web.nli.org.il/sites/NLI/Hebrew/collections/personalsites/Israel-Germany/Division-of-Germany/Pages/Munich-Olympics.aspx https://www.youtube.com/watch?v=tY04SnsRjUc		
הרצאה ורב שיח ושאלות שאלות		ב. השואה במזרח אירופה 1: פולין במלחמת העולם השנייה ויהודיה (30 ש') (כהכנה למסע לפולין)	יהודי פולין לפני מלחמת
		התלמידים יכירו את נושא פולין לפני ובמהלך מלחמת העולם השנייה. מקומם של	3 ש'

²⁷ סיפור משלחת האולימפית ב 1972, במשותף עם ההכנה לחברי המשלחות (ברלין, טובינגן, רויטלינגן)

העולם השנייה

היהודים בה²⁸

<p>בניית מצגת שיתופית 15% מהציון השנתי</p>	<p>לימוד עמיתים בשיטת הגייקסו. תלמידים יתמחו בחלק מההיסטוריה של פולין ויהודיה וילמדו את חבריהם. כך מי שיצא למסע ויתמחה על אתר שעליו הוא ידריך במהלך המסע, ירצה בפני תלמידי המגמה עליו</p> <p>מידע על יהודי פולין במלחמת העולם השנייה :</p> <p>https://lib.toldot.cet.ac.il/pages/item.asp?item=14816</p>	<p>התלמידים ילמדו על פולין טרם פרוץ המלחמה ועד סוף המלחמה גם כהכנה למסע לפולין</p>	<p>8 ש'</p>	<p>פולין ויהודיה מפרוץ המלחמה עד הירצחם</p>
<p>הכנת ההדרכה של המסע לפולין והצגתה בפני הכיתה 15% מהציון השנתי</p>	<p>ביה"כ בוורשה, ליד חומת הגטו, בית היתומים של קורצ'אק, כיכר המשלוחים, ביהכ' בטיקוצ'ין, יער לופוכובה, טרבלינקה, לובלין, מידנק, בית הקברות בקילצה, אשוויץ, פלאשוב</p> <p>משולב בעדויות : 1. מרים גוטרמן שנכחה בפוגרום 2. צבי זלינגר המשתף בסיפור משפחתו במהלך הפוגרום</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=GHbcx23B5OQ</p>	<p>התלמידים יכירו לעומק את האתרים שיפגשו במסע הקשורים לחיים שלפני, ובמהלך מלחמת העולם השנייה</p>	<p>8 ש'</p>	<p>אתרי המסלול של המסע לפולין לצורך הדרכה</p>
		<p>התלמידים יכירו את סיפור קילצה, הפוגרומים שאחרי המלחמה והשפעת אירוע זה על יהודי פולין ששרדו את השואה</p>	<p>3 ש'</p>	<p>קילצה ויהודי פולין אחרי המלחמה</p>

²⁸ ההרצאה תינתן על ידי דר' אירנה ולדימירסקי, ראש החוג להיסטוריה במכללת אחווה, מומחית למזרח אירופה פולין ובריה"מ.

(15% מהציון
השנתי
לתלמידים
שאינם
יוצאים
למסע)

התלמידים שלא
יוצאים למסע,
יבחרו ויעבירו חלק
משמעותי בתוכנית
ההכנה, יחד עם
צוות מהשכבה, בוני
תכנית ההכנה

המסע לפולין
(האלטרנטיבה
לתלמידי
המגמה שלא
יוצאים למסע)

8 ש' התלמידים שאינם יוצאים
למסע ידריכו את חברי
המשלחת מהשכבה במסגרת
ההכנה למסע לפולין

בשכבה יא' לומדים 92 ש' סה"כ'

תכנית שכבת יב'

סדנה לכתיבת עבודות חקר בקבוצות (10 ש')

בקבוצות קטנות
בהתאם לתחומי
הדעת

במסגרת מעבדת
מחשבים התלמידים
ישבו על פי תחומי
הדעת ויקדמו
העבודות.

התלמידים יקדמו את כתיבת
עבודת החקר בקבוצות על פי
יסוד מארגן תוכני יקדמו
עבודות החקר

10 ש' **סדנאות כתיבת
עבודות
חקר(מחוץ
לשעות
הלימוד)**

מועד אחרון להגשת
העבודות 1.5 בכל
שנה

סדנה לבניית ראיון עם שורד (9 ש')

דף עבודה –
בחינת עדות
של שורד
כמקור
היסטורי

לבחון את האירועים
ההיסטוריים אל מול
עדות השורד

"זיכרון כל הדורות המהלך
על שתיים", עדות וזהות
יהודית ב"היהודי האחרון"
מאת יורם קניוק

הנצחת העדויות
כעיצוב השואה
וזיכרונה בחברה
הישראלית.
הקשיים בתיעוד
עדויות כעדות
היסטורית

התלמידים יאזינו להרצאה של
ד"ר שרה האופטמן, מרצה
לספרות עברית, מכללת אחווה,
על נושא שורד השואה עדות
היסטורית או עדות המשרתת
נרטיב ציוני

3 ש' הרצאת מומחה

פרויקט אישי
ע"פ

אימוץ שורד, עדות
מצולמת המשלבת
כתיבה ומחקר על

התלמידים יעסקו באימוץ שורד
,
שילוב עם מחלקת קולנוע

6 ש' עדויות שורדים
מקומם
ותפקידם

קריטריונים
לבניית סרט
עדות²⁹

הקהילה ומקום
מוצאו של השורד או
סרט דוקומנטרי

10% מהציון
השנתי
כבונס

והנחיות ליצירת סרט עדות
דגש על התקומה, הקליטה
והקשיים

בעיצוב זיכרון
השואה בחברה
הישראלית

סקירה היסטורית

2. השואה במדינות מזרח אירופה ומדינות הבלטיות 18 ש'

הרצאה ורב שיח

2 מפגשים העוסקים
בתכנים שיעסקו בהם
התלמידים בהרצאות
 שלהם.

הכנת שאלות
והתייחסויות
לעובדות
ההיסטוריות
ופרשנותן

לימוד
עמיתים –
הרצאה בפני
הכתה על
אחת
המדינות
15% מהציון
השנתי

התלמידים יקבלו
את המטלה בתחילת
השנה, יתחלקו
לצוותים בני 2-3
תלמידים ויכינו
הרצאה על מקום
שהם בחרו מתוך³⁰
רשימת המקומות

[http://www.daat.ac.il/daat/r
uach/shoah/hayehudim-
2.htm](http://www.daat.ac.il/daat/r
uach/shoah/hayehudim-
2.htm)

אוקראינה, רומניה,
ליטה, לטביה,
אסטוניה בלארוס,
סרביה קרואטיה,
הונגריה

התלמידים יכירו את דר' אבי
צור מהאקדמיה שירצה להם
הרצאת רקע על מדינות מזרח
אירופה והבלטיות והשואה

4 ש'

מדינות מזרח
אירופה,
הבלטיות
והשואה

התלמידים יכירו את סיפור
יהודי המדינות הבלטיות
ואוקראינה

14 ש'

השואה
במדינות
הבלטיות
וביתר מדינות
מזרח אירופה

א. בריה"מ ויהודיה (9 ש')

בחירת נושא
להעמקה
הקשור

בשיטת ג'קסו,
הצדקות הידע

[http://www.infocenters.co.il
/massuah/multimedia/Image
s%20Disc%20S%2072%20dpi](http://www.infocenters.co.il
/massuah/multimedia/Image
s%20Disc%20S%2072%20dpi)

השלטון הקומוניסטי,
תנאי הצבא, וחלקם
של היהודים בצבא

התלמידים ילמדו על בריה"מ
ערב מלחמת העולם השנייה

2 ש'

בריהמ
והיהודים שבה
לפני במהלך

²⁹ ראה נספח מס' 4 עמ' 46
³⁰ ראו נספח מצורף

ליהדות בריה"מ והצגתו בכיתה	והערכתו	/ATI%20Educational%20Programs/0005/35655.pdf	האדום	ואחרי מלחמת העולם השנייה
10% מהציון השנתי	האזנה ושיח	https://www.youtube.com/watch?v=JcAMyUtGUsl	עדות לוחם בצבא האדום	1 ש' התלמידים יפגשו דרך עדות לוחם מהצבא האדום את מקומם ותפקידם במלחמה
	שיח בנושא, הצדקת הידע והערכתו	https://www.youtube.com/watch?v=4zPsGaScVY4	ביקור במוזיאון הווטראנים שאשדוד	6 ש' התלמידים יפגשו את סיפורם של הצבא האדום בשואה תוך ודגש על היהודים שהשתתפו בו.
ייחודיות השואה והרלוונטיות שלה להיום (26 ש')				
בחירת מקרה מתוך רשימה ההצגת הדילמה המוסרית הכרוכה בו לפני הכתה	רב שיח שאילת שאלות והעלאת דילמות מוסריות		שבועת הרופא	4 ש' התלמידים יפגשו נושא זה במפגש עם דר' משה שירסט , מנהל חדר מיון ביהח וולפסון שבחולון שכתב מחקר על רופאים יהודים וגרמנים בשואה
10% מהציון השנתי				
מטלת הגשה: בעד ונגד, יש להציג צד אחד מנומק ומותאם לעובדות ההיסטוריות	שיח ודיון מעמיק ומנומק בנושאים המדוברים תוך השוואה והסקה	https://www.hidabroot.org/article/230906 https://www.youtube.com/watch?v=sydeeleWEnM	מחנה מוות פולני, חסידי אומות עולם פולנים, אחריות פולין על מעשה הנאצים ביהודים, שותפות פולין בשואה.	6 ש' החוק הפולני, השואה הפולנית, יחסי פולין ישראל
10% מהציון השנתי				
בחירת נושא מפרק זה	סימפוזיון שואות ורצח עם בעולם אל		רצח עם	6 ש' התלמידים יכירו שואת ננקינג, שואת הארמנים, רצח עם

<p>והצגתו תוך ניתוח היסטורי והקשר לשואה מתוך רשימת נושאים או בחירת התלמיד</p>	<p>מול שואת היהודים במלחמת העולם השנייה, תוך זיהוי רכיבים וקשרים</p>			<p>ברואנדה, רצח הצוענים, רצח העם הסרבי</p>	<p>עם בהיסטוריה</p>
<p>20% מהציון השנתי³¹</p>	<p>שיח ודיון מעמיק ומנומק בנושאים המדוברים דרך סרטונים :</p>	<p>אלמוג, שמואל (תש"מ, עורך). שנאת ישראל לדורותיה. ירושלים : מרכז שזר.</p>	<p>שנאה, שנאת חריג, דמוניזציה, שנאה כלכלית, אנטישמיות, גזענות כלפי שחורים. הצהובים : מעגל הבוז - שנאה - הערכה. מבט היסטורי על המאה העשרים ; האיסלם, ניאו- נאציזם כתופעה כלל עולמית. פונדמנטליזם וראיית העולם הדואלית .</p>	<p>התלמידים יכירו את המושגים ניאונאציזם ואנטישמיות מודרנית צמיחתם בהקשר לשואה</p>	<p>ניאו נאציזם, אנטישמיות מודרנית ושנאת ישראל</p>
	<p>סרט פתיחה https://www.youtube.com/watch?v=A0ibKvSwYJs הלבנוני שרכש את חפצי היטלר</p>	<p>ורדי, דינה. נושאי החותם. ירושלים : כתר (ללא ציון שנה). שגב, תום. חיילי הרשע. ירושלים : דומינו (ללא ציון שנה).</p>			<p>6 ש</p>
	<p>https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-630971,00.html תלמידי ביה"ס בארגנטינה - היטלר והנאציזם</p>				
	<p>https://www.mako.co.il/news-world/2019_q4/Article-c6493d68141ae61027.htm</p>				
	<p>אירוע אנטישמי</p>				

³¹ ראה נספח מס' 11 בעמוד 57

בלונדון

<https://www.youtube.com/watch?v=rgi0v5NyWk8>

אנטישמיות ואנטי
ישראליות

<https://www.youtube.com/watch?v=1Kjon3Kvwk8>

במצגת מוצגת עמדת
מכחיש שואה מגובה
במסמכים
וב"עובדות" בלי
שירגישו התלמידים
ולבסוף נחשפת
האמת. תוך זיהוי
רכיבים וקשרים

שיח תוך זיהוי
רכיבים וקשרים

https://drive.google.com/open?id=1GrX9k1ernkRqHXKRBAAGAm46_SLSpiOP

<https://www.youtube.com/watch?v=Rjo6pvjPxnU&t=740s>

https://www.ted.com/talks/eborah_lipstadt_behind_the_lies_of_holocaust_denial/transcript?language=he

הדגמה של הכחשת
שואה דרך המספר
6000000

דוגמאות למכחישי
שואה

התלמידים יכירו את נושא
מכחישי שואה

התלמידים יכירו מכחישי שואה
ואופן הצגתם את השואה

מכחישי שואה 2 ש'

2 ש'

בשכבה יב' לומדים סה"כ 72 ש' סה"כ

בשכבה י' לומדים: 127 ש' סה"כ, בשכבה יא' לומדים: 92 ש' סה"כ, בשכבה יב' לומדים: 72 ש'. בשלוש השנים לומדים 291 ש' 32

³² מניין השעות חורג מהמינימום הנדרש לצורך שלוש יחידות לבגרות (270 שעות) ועומד לרשות מפעיל התוכנית למקרים שבהם לא כל המפגשים התקיימו.

דרכי הערכה:

דרכי הערכה

שנתי	הערכה סמסטר ב	הערכה סמסטר א'	הכיתה
	<p>סימולציה של משפט איכמן - כל תלמיד בוחר עמדה או דמות ומציג אותה</p> <p>15% מציון שנתי</p>	<p>מטלת צפייה – בניית מצגת שיתופית שמציגה את הרקע ההיסטורי. 10% מהציון השנתי</p>	<p>בכיתה י'</p>
	<p>בניית תערוכה וירטואלית מכרזות שעוסקות במשפט אייכמן, והכנת סיור ודיון לתלמידי כיתה ט'. 10% הציון השנתי</p>	<p>הרקע ההיסטורי (הסיבות לעליית הנאצים, פרוץ המלחמה ועד סיומה) - מבחן</p> <p>5% מהציון השנתי</p>	
	<p>מילוי חוברת משימות ושאלות משלימות אודות החללים המעוצבים במעבר בין הסדנאות הרב תחומיות 10% מהציון השנתי</p>	<p>השואה והחברה הישראלית בשיטת ה Playposit - משימת בניית סרטונים מתמונות שמייצגות נקודות מבט שונות על השואה והחברה הישראלית</p> <p>10% מהציון השנתי</p>	
		<p>דיון סביב השילומים מגרמניה בפדלט – תגובות בכתב.</p> <p>10% מהציון השנתי</p>	
20% מהציון השנתי		<p>כתיבת יומן רפלקטיבי במסע "משואה לתקומה"³⁵</p>	
10% מהציון השנתי		<p>ביקור ביד ושם - מילוי חוברת מטלות במהלך הסדנאות ורפלקציה</p>	
30%	35%	35%	<p>חישוב ציון שנתי</p>
		20% מהציון הסופי שבכיתה י' ירכיב את הציון הסופי של יב'	<p>בכיתה י'</p>
	<p>מצגת שיתופית יהודים מצילים יהודים 10% מהציון השנתי</p>	<p>מצגת שיתופית על חסידי אומות עולם + מטלה כתובה על המקאמה של חיים גורי 10% מהציון השנתי</p>	<p>בכיתה יא'</p>
	<p>יחסי ישראל גרמניה - משימת כתיבה. בחירת</p>	<p>משימה כתיבה אינטרנטית – שיח מדומיין עם שורד שואה שעומד בפני</p>	

³⁵ כתיבת יומן חשובה ביותר להבנת שני הצירים שבתוכנית. בשל מגבלה גיאוגרפית לא ניתן לשמור על הפרדה בין שני הצירים ועל מעבר כרונולוגי לכן הנחיות בכתיבת היומן ובמעגלי השיח מקדישים לנושא זה מקום חשוב. ראה הנחיות כתיבת היומן בנספח מס' 6 עמ' 50.

	נושא ממקבץ הנושאים וסיכומו לעומק	הברירה אם לעלות לארץ	
	10% מהציון השנתי	10% מהציון השנתי	
	פולין והשוואה : בניית מצגת שיתופית בשיטת הגייקסו	בניית מצגת שיתופית בעבודת צוות – הצגת מדינה בצפון אפריקה ויהודיה בצל השואה	
	15% מהציון השנתי	10% מהציון השנתי	
15%	הכנת ההדרכה של המסע לפולין והצגתה בפני הכיתה		
15%	מטלת כתיבה – ניתוח ספרותי והיסטורי של יצירה ³⁴		
5%	הגשת הצעת מחקר לעבודת חקר פנימית ³⁵		
35%	35%	30%	חישוב הציון השנתי
	25% מהציון הסופי		סה"כ יא'
	בחירת נושא להעמקה הקשור ליהדות בריה"מ והצגתו בכיתה	דף עבודה – בחינת עדות של שורד כמקור היסטורי	בכיתה יב'
	10% מהציון השנתי	15% מהציון השנתי	
	דילמות מוסריות של רופאים בשואה - בחירת מקרה מתוך רשימה והצגת הדילמה המוסרית הכרוכה בו לפני הכתה	לימוד עמיתים – הרצאה בפני הכתה על אחת המדיניות במזרח אירופה	
	10% מהציון השנתי	15% מהציון השנתי	
	החוק הפולני הצגת אחד הצדדים – הגשת דף עמדה		
	10% מהציון השנתי		
(אופציה בונוס 10%)	אימוץ שורד, עדות מצולמת המשלבת כתיבה ומחקר על הקהילה ומקום מוצאו של השורד כפרויקט אישי ³⁶		
20%	הצגת עבודת החקר הפנימית או פרוייקט גמר ³⁷ לפני פורום שיקבע על ידי צוות המורים (ח. מורים, במרכז פסגה, TED, במרחבי ט', תנועות נוער וכו')		

³⁴ זו משימה דו שנתית הנעשית במקביל ללימודים במהלך השנה ואינה מופיעה בטבלה כי היא מתבצעת בשעות פרטניות ושעות הייה ראה נספח מס' 1 עמ' 32

³⁵ הצעה זו נעשית במהלך השנה ואינה מופיעה בטבלה כי היא מתבצעת בשעות פרטניות ושעות שהייה, הסבר על בניית הצעה ראה בנספח מס' 7

³⁶ ראו נספח מס' 4

³⁷ ראה נספח מס' 8 - הנחיות לפרויקט גמר

בחירת נושא מאחד התחומים של הפרק: ייחודיות השואה והרלוונטיות שלה **20%**
להיום והצגתו לפני הכתה תוך ניתוח היסטורי וקישור לנושא השואה. מתוך
רשימת נושאים או בבחירה אישית

40% **30%** **30%** **חישוב הציון השנתי**

20% מציון שנתי בי'	חישוב הציון
25% מציון שנתי ביא'	הכולל
25% מציון שנתי ביב'	בתוכנית
30% עבודת חקר פנימית³⁸	

³⁸ ראה נספח מס' 12 מחוון לכתיבת עבודת החקר הפנימית

נספח מס' 1:רשימה יצירות ספרותיות וסרטים בנושא השואה וזיכרונה לתלמידי המגמה

תיאור המשימה: **בכיתה י'** על התלמיד לבחור ספר או סרט מרשימת הספרים והסרטים או מחוצה לה (באישור המורה) לתמצת אותו ולהגיש בכתב עד סוף י' (הציון משוקלל עם הציון של יא').

בכיתה יא' עליו להוסיף למשימה ניתוח של הטקסט הספרותי או קולנועי, ביחס לאירועים ההיסטוריים, תוך הסתמכות על 4 מקורות לפחות; וניתוח הטקסט הספרותי על פי קריטריונים ומחווון שהוצגו על ידי המורה לספרות או ניתוח קולנועי או מחזה ולהציג אותו ואת ההקשר ההיסטורי שלו בפני הכיתה, בדרך יצירתית, חווייתית ומסקרנת, במסגרת 4 ערבי ספרות שמתקיימים במהלך יא'. כמו כן עליהם להגיש מסמך המתמצת את תוכנו כמשימת כתיבה

להלן רשימת סרטי שואה ואפשרות צפייה

1. אוד מכיכר-היובל - רשימות פארטיזן מגיטו-מינסק / יעקב גרינשטיין
2. אוכלי הגחלים / גיל אילוטוביץ
3. איצ'ו וברנרד / מלכה אדלר
4. אל תשלח ידך אל הנער / הרב ישראל מאיר לאו
5. אלברט שפאר - ביוגרפיה / יואכים פסט
6. אלה שמצילים אותנו / ג'נה בלום
7. אלה תולדות / אלזה מורנטה
8. אנה פראנק / - יומנה של נערה - [מהדורה חדשה - הנוסח המלא] / אנה פראנק
9. אנשים רגילים/ כריסטופר בראונינג
10. ארץ אבות / רוברט האריס
11. בחירתה של סופי / ויליאם סטיירון
12. בין צלב הקרס לסהרה - יהודים וערבים בצפון אפריקה בצל השואה / רוברט סטלון
13. בית הבובות / ק. צטניק
14. בשבילה גיבורים עפים / אמיר גוטפרוינד
15. בתוך הבונקר של היטלר / יואכים פסט
16. גנבת הספרים / מרקוס זוסאק
17. דנקרק - לחימה עד האיש האחרון / היו סבאג מונטיפיורי
19. האבודים - שישה מתוך שישה מיליון / דניאל מנדלסון
20. האדם מחפש משמעות / ויקטור פראנקל
21. האחים הימלר - סיפורה של משפחה גרמנית / קטרין הימלר
22. האי ברחוב הציפורים / אורי אורלב
23. ההפוגה / פרימו לוי
24. הזהו אדם? / פרימו לוי
25. הזיכרונות, סדנת השטן / בורגר אדולף

26. היטלר - היבריס : 1889-1936 / איאן קרשו
27. היטלר- מסע אל שורשי הרשע / רון רוזנבאום
28. הייתי עוזרו של מנגלה באושוויץ / מיקלוש ניסלי
29. הלילה - השחר - היום - שלוש סיפורים / אלי ויזל
30. המצוד אחר אייכמן - כך הצליחו המוסד וקבוצת ניצולים ללכוד את הפושע הנאצי המתועב / ניל בסקומב
31. הפסנתרן - הסיפור המופלא על הישרדותו של אדם אחד בוורשה 1945 / ולאדיסלאב שפילמן
32. הרחק בקצה העולם יש לי אמא - עדויות קצרות של ילדים יהודים מוסתרים בצרפת -1945 / 1939 [ע'] ראובן מירן
33. השוקעים והניצולים - ספרית אפקים 163 / פרימו לוי
34. וירא אלוהים כי רע - סיפור מגטו טרזין / אוטו וייס
35. להרוג את רומל / סטיבן פרספילד
36. לשרוד עם זאבים / מישה דפונסקה
37. מאוס 1 : סיפורו של ניצול - אבא מדמם היסטוריה / ארט ספיגלמן
38. מאוס 2 : סיפורו של ניצול - וכאן החלו צרותי / ארט ספיגלמן
39. מדינת ישראל נגד אדולף אייכמן / חנה יבלונקה
40. מען לא ידוע / קרסמן טיילור
41. משפחת גולד / בצלאל זינגר
42. נוטות החסד / גיונתן ליטל
43. נכתב בדמעות : מכתבים ראשונים לאחר השחרור, יד ושם
44. רופאים מהגיהינום / ויויאן ספיץ
45. רשומות תת אנוש / א ברגמן
46. רשימת שינדלר / תומס קנילי
47. שואה שלנו / אמיר גוטפרוינד
48. שכנים - השמדתה של הקהילה היהודית בידובנה שבפולין / יאן טומש גרוס
49. ששה מליון רסיסים : דרמה על בת להורים ניצולי שואה ; לקומב לוסיין
50. תליינים מרצון בשירות היטלר / דניאל יונה גולדהגן

נספח מס' 2: מסע משואה לתקומה בארץ.
 תכנית המסע משואה לתקומה בארץ

תלמידי המגמה, שכבה י' (כל שנה יושב הצוות ובונה המסלול לאחר תובנות מהשנה הקודמת)

ב"ה

מסע מקיף ז' אשדוד

מורים מלווים: אלי זר 054-4596785, שרה שמש (אשת עדות-שושי טרייסטר)

יום שני, 6/5/19	
יציאה מבית הספר	7:15
מוזיאון יד מרדכי 08-6720559 – הדרכה עצמית 2 שעות	8:30 – 10:30
הקרן בנתניה – רוני דותן 052-2519484 2 שעות	12:30 – 14:00
הפסקת צהריים	14:00 – 14:30
שדות ים - בעקבות חנה סנש שעה	15:00 – 16:00
קיסריה – מפגש עם בני טובינגן 3 שעות	16:30 – 18:30
שומרת – ארוחת ערב ולינה 04-9854863 (מאבטח לילה)	19:15 – 20:15
פעילות ערב: אלי זר, מעגלי שיח רפלקציה ותדריך ליום הבא	– 20:00
2.5 שעות סה"ב יומי - 10.5 שעות	22:00

ב"ה

יום שלישי, 7/5/19	
השכמה ותפילה	6:00
ארוחת בוקר	7:00 – 8:00
לוחמי הגטאות	8:30 – 12:00
יד לילד 8:30 – 9:30	
משפט אייכמן 9:45 - 10:30	
דגם מחנה 10:45 – 11:30	
יזכור סהכ 4 שעות 11:40 - 12:00	
בי"כ טוניסאי (יפה 050-6822781) – הדרכה עצמית (2.5 ש"י)	12:30 – 13:30
הפסקת צהריים	13:30 – 14:00
מוזיאון המחתרות עכו 04-9911375 – הדרכה מקומית. 2 שעות	14:30 – 16:00
מחנה מעפילים עתלית 04-9841980 מאגר, סרט ואניה – בהדרכה מקומית. סיום – בהדרכה עצמית סה"כ 2.5 שעות	17:00 – 19:00
בית הארחה אנ"א חיפה – ארוחת ערב ולינה 02-5945669	19:30 – 20:30
פעילות ערב: אימפרוביזציה 2 שעות סה"כ 11.5 שעות יומי	20:30 – 22:00

בי"ה

יום רביעי, 8/5/19	
השכמה ותפילה	6:00
ארוחת בוקר	7:00 – 8:00
גן באחוזה – "מאתיים ימי חרדה" שעה	9:00 – 10:00
הסליק ביגור (גבי קרדוש 054-5618540) כניסה לסליק קב' א' 10:15 – 10:45 קב' ב' 10:45 – 11:15 2 שעות	10:15 – 11:45
מוזיאון הפלמ"ח 03-5459800 2.5 שעות	13:00 – 14:30
מוזיאון היכל העצמאות – הכרזת המדינה 03-5173942 (בכתובת הישנה) 2.5	16:00 – 17:00
ת"א - "אלטלנה", כיכר לונדון שעה	17:30 - 18:15
ארוחת ערב ולינה יד לשריון (עשאל 050-9331796)	19:15 – 20:15
פעילות ערב, מעגלי שיח ורפלקציה אישית וקבוצתית: צוות/תלמידים (ברחבה של האכסניה) 2.5 שעות סה"כ 9.5 שעות	20:00 – 22:00

יום חמישי, 9/5/19

ב"ה

	השכמה ותפיל	6:00
	ארוחת בוקר	7:00 – 8:00
	מסלול הליכה- אנדרטת חטיבת הראל , גבעת הראדר, הר אדר לבית העלמין קרית ענבים (אקדח/מע"ר) 2 שעות	9:00 – 10:30
	בית עלמין קרית ענבים – בהדרכה עצמית. שעה	10:45 – 12:00
	הפסקת צהריים	13:00 – 13:30
	סיור ברובע ברח' המלאך בלבן – אסתר ארדיטי שעה	13:30 – 14:15
	הר ציון – קבר חסיד אומות עולם – אוסקר שינדלר שעה	14:25 – 15:10
	מרתף השואה 02-6715105 שעה	15:15 - 16:00
	בית העדות ניר גלים – מיצג בית הזכוכית שעה	17:30 – 18:30
	אשדוד טקס סיום מסע באנדרטת סטרומה ומפקורה בהשתתפות ההורים. (קרעי הקריאה והשירה בתהליך הכנה במהלך המסע, קטעים מתוך יומן המסע) 2 שעות סה"כ 9 סה"כ 4 ימים: 10.5 + 11.5 + 9.5 + 9 = 40 שעות	20:00- 21:30

נספח מס' 3: פעילות תלמידי המגמה במסגרת תכנית הלימודים של שכבה ט'.

מצ"ב התוכנית ומשימות תלמידי המגמה הנגזרות ממנה.

שכבה ט'

לשכבה ט' נבנתה תכנית שנתית³⁹. התוכנית בחלקה מקדימה (באמצעות שאלוני עמדה), חלקה במסגרת שכבתית (מפגשים שכבתיים ומרחבי למידה), חלקה במסגרת כיתתית (מערכי שיעור והפעלות המקדימות לפעילויות השכבתיות), חלקה מופעים פעילים (סדנאות בעקבות צפייה בהצגה מסל תרבות שמוזמנת מראש ושזורה במרחבים אלו כצפייה וסדנה סביב הסרט "הגלי") וחלקה ביקור במוזיאון באשדוד: "מרכז מורשת הגבורה היהודית במלחה"ע ה-2 והשואה", המנציח את תרומת החיילים היהודים שלחמו בצבא האדום והיו שותפים מלאים בהכנת הנאצים והיוו גורם מכריע בסיום המלחמה.⁴⁰ חלק נוסף של הפעילויות הינו מצעד משותף עם גמלאי הצבא האדום המתקיים בעיר בתשעה במאי ומהווה פעילות סיום וסיכום התהליך החינוכי של שכבה ט'.

בתחילת חודש נובמבר, מועבר לכל תלמידי שכבה ט' שאלון שמטרתו לברר עם הלמידים, מה וכיצד היו רוצים לעסוק בנושא השואה וזיכרונה.

לקראת עשרה בטבת תלמידי מגמת "משואה לתקומה" מעבירים מערכי שיעור לתלמידי שכבה ט' כפעילות מטרימה בנושא "עשרה בטבת" והקשרו לנושא השואה וזיכרונה, דרך אחד מהיבטי יום זה - יהודים שמועד קבורתם אינו ידוע אשר יכולים להגיד קדיש לזיכרם ביום זה⁴¹. ביום זה מתכנסים כל תלמידי השכבה לטקס שכבתי ונפגשים עם הרב ישראל כץ, תושב ניר גלים השכנה, בן של שורדי שואה מניסויי מנגלה אותו מארגנים ואחראים תלמידי המגמה.

לקראת יום השואה הבינלאומי, בעשרים ושבעה בינואר, תלמידי השכבה לומדים במסגרת הכיתתית על יום זה וחשיבות ציון יום זה בהקשר הבינלאומי. את השיעורים יעבירו תלמידי מגמת "משואה לתקומה", במסגרת שעת המחנך. במהלך המפגש השכבתי, יצפו התלמידים בטקס שאת תכניו ואופיו מגבשים תלמידי המגמה. בשנים האחרונות, תלמידי המגמה בנו טקס ששוב סביב שורד אחד, פרופ' צבי בכרך, שהיה אורח כבוד בטקס ונאם נאום מרגש בפני תלמידי

³⁹ היופי בתכנית זו שהיא נבנית בהתאם לאופי בית הספר אופי האוכלוסייה וארצות המוצא. למקיף יא' שרובו יוצאי צפון אפריקה הדגש נעשה בעיקר על נושא זה בהקשר לשואת יהודי צפון אפריקה
⁴⁰ ההחלטה להכניס כל תלמיד בבית הספר כשהוא בשכבה ט', למוזיאון הוטרואנים הייתה מאוד משמעותית וחשובה ראשית בשל העובדה שאחוז גבוה מתלמידי ביה"ס הם יוצאי בריה"מ לשעבר ושנית כי נושא זה נעדר משיעורי ההיסטוריה ומאפשר לתלמידים אלו להתקשר ביתר שאת לנושא
⁴¹ בכ"ז בכסלו תשי"א החליטה הרבנות הראשית לישראל לציין את יום עשרה בטבת כ"יום הקדיש הכללי". יום זה נועד לאפשר לקרובי להגיד קדיש על הנרצחים בשואה, בני משפחתם, שיום פטירתם לא נודע.

השכבה, התמזל מזלנו לארחו, מספר חודשים לפני מותו. סיפורו של צבי התאים לתלמידים, בשל היותו אישיות ציבורית מעניינת, מרשימה ומרתקת, הן בשל סיפורו המשלב אירועים אישיים מהימים הראשונים של עליית הנאצים לשלטון בגרמניה והן בשל חייו מרגע השחרור ועד ההחלטה להתיישב בארץ ולחקור את נושא השואה במסגרת האקדמית). כמו כן התלמידים נפגשים עם שגריר גרמניה בישראל (**באחריות תלמידי המגמה**) ומשוחחים אתו. במפגש זה עולים נושאים מרתקים המעניינים בני נוער, לרבות, הניאו נאצים בגרמניה ויחס החברה הגרמנית לנושא השואה וזיכרונה, מקומם ויחסם של בני נוער בני גילם לנושא השואה וזיכרונה ואחריות גרמניה של ימינו למעשי אבות אבותיהם בשואה.

במהלך חודש פברואר, תלמידי השכבה יוצאים יחד עם המחנכת, במסגרת כיתתית למוזיאון גמלאי הצבא האדום. בשל הריכוז הגדול של גמלאים אלו באשדוד ובשל מוטיבציה פנימית גדולה, הצליחו גמלאי הצבא האדום לארגן מוזיאון מרשים המתאר, דרך הנראטיב הרוסי קומוניסטי את מקומה ותרומתה של בריה"מ במלחמת העולם השנייה כשהדגש הוא על תרומתם ומקומם של היהודים שלחמו בשורות אלו בתפקידים פיקודיים וכחיילים, והגנו על ארצם והמקביל לקחו חלק משמעותי בשחרור אחיהם היהודים מציפורני הנאצים. ממוסד זה, יוצאת כל שנה ב 9.5, המועד שבו מציינים ברחבי בריה"מ לשעבר, את יום הכניעת הנאצים, תהלוכה, תהלוכה מתנהלת ברחבי אשדוד ומכונה גם "מצעד המדליות" המציינת יום שמח זה⁴².

המוזיאון נותן תמונה רחבה לנראטיב זה, באמצעות עזרים אינטראקטיביים, תוך דגש על סיפורו של היחיד.

עם שובם של התלמידים מחופשת הפסח, הם פועלים במרחבים ללמידה משמעותית-חוויתית, בקבוצות קטנות, כשבוע. במהלכו, עוברים התלמידים בתחנות, נפגשים עם שורדים, צופים בסרטים ובהצגה. בסוף כל יום, נפגשים עם המחנכת לפעילות ייחודית לסגירת היום. חלק משמעותי מהמפגש הוא השיחה הכיתתית ואוורור רגשות והחלק השני הינו דף רפלקציה⁴³ מונחה שממלאים אותו לאורך השבוע בחוברת שכל תלמיד מקבל בתחילת השבוע. כמו כן מתאפשר למעוניינים לכתוב יומן מסע. **(תלמידי המגמה עובדים עם המורים בבניית הפעילות, המרחב והקמתו, מלווים את התלמידים במהלך המסע ואחראים על פירוקו)**

על התלמידים, מהיום הראשון במרחבים, להנציח באתר בית הספר את זכרו של ילד בן גילם שנרצח בשואה ופרטיו האישיים מופיעים בחוברת לתלמיד. במהלך השבוע התלמידים אינם לומדים על פי המערכת הרגילה. התלמידים עוברים בין המרחבים באמצעות מערכת מותאמת

⁴² לתהלוכה זו מצטרפים תלמידי שכבה ט' כאות הזדהות וכפעילות סגירת הפעילות בנושא השואה וזיכרונה.
⁴³ מתוך חוברת מעוצבת ומושקעת

לשבוע מיוחד זה , בקבוצות קטנות ומסיימים את יום הלימודים אחרי השעה החמישית – בשעת המחנך.

המרחבים ללמידה משמעותית, משלבים : 1. מורים. 2. תלמידי מגמת אמנות (בעיצוב החדרים).

3. מש"צים המלווים את הקבוצות הקטנות בתחנות. 4. **תלמידי מסלול "משואה לתקומה"**. 5. חברי מועצת תלמידים.

במהלך חודש מאי, תלמידי שכבה ט' צופים בהצגה "הגל" שאחריה המחנכים הפעילו פעילות מובנת בנושא, המצפון האישי והסכנה בהיסחפות אחרי תנועות כוחניות.

את סיום הפעילות במרחבים ללמידה משמעותית, אנחנו מקיימים ביום בו מתקיים "מצעד המדליות"⁴⁴ (התלמידים צועדים עם ה"חברים" שיצרו במהלך הפעילות במוזיאון, עטופים בדגליי

ישראל עטורי מדליות, מחזה מלבב, אופטימי ומרגש). **(האחריות ובארגון תלמידי המגמה)**

השנה תלמידי שכבה ט' יחד עם תלמידי המגמה צועדים יחד עם נציגים מרחבי העולם "מצעד האומות, מצעד החיים" בחסות הארגון של קהילת TOS נוצרים אוהבי ישראל ובשיתוף שורדי שואה מאשדוד לתמיכה בשורדי השואה ובמדינת ישראל, **ביוזמת תלמידי המגמה**.

⁴⁴ התלמידים צועדים עם ה"חברים" שיצרו במהלך הפעילות במוזיאון הוטראנים שבעיר, עטופים בדגליי ישראל עטורי מדליות, מחזה מלבב, אופטימי ומרגש

ראיון עם שורד שואה

רקע כללי למראיון

תיעוד זיכרונותיהם וסיפוריהם האישיים של שורדי השואה הוא משימה בעלת חשיבות עליונה ודחופה, לאור העובדה כי סיפורים אלה חיוניים להבנת השואה, הסברתה והנחלתה. לתיאורים אישיים אלה אין תחליף, לא במקורות יהודיים חלופיים ובוודאי שלא במקורות הגרמניים. בחלוף השנים מתעמעם זיכרונם של העדים-השורדים, וגילם המתקדם מקשה על שיחזור האירועים, בהם נטלו חלק. יחד עם זאת, גם בתום עשרות בשנים לא ניטלה חשיבותו של התיעוד שבעל פה.

כדי שהראיון יניב את הפירות הרצויים, ניסחנו עבור המתעד מספר עצות מעשיות והמלצות, אשר יסייעו בידו להצליח במשימה חשובה זו של הנצחת עדויות שורדי השואה.

הנחיות למראיון שורדי שואה לתיעוד סיפורם האישי

1. מכיוון שמדובר על ראיון של אדם קרוב, יש לנצל את הידע הבסיסי המוקדם של סיפורו. בהמשך מומלץ לקרוא ולהעשיר עצמכם ברקע מתאים, למקומות ואירועים מרכזיים שיוזכרו בעדות השורד.
2. הראיון יהיה מורכב משני חלקים. האחד ראיון תשתיתי (יכול להתפרס ע"פ כמה מפגשים) והשני, ראיון משלים.
3. יש להקליט את הראיון.
4. מומלץ לחלק את הראיון התשתיתי לשלבים הבאים:
 - א. **תקופת הילדות** – בית ההורים - המשפחה-הקהילה.
 - ב. **ימי הנערות**- דמויות מרכזיות, חינוך, אירועים מיוחדים (טרומ שואה).
 - ג. **התקופה הראשונה של ימי השואה** – אירועים, לבטים, התנהלות, משפחה קהילה, חיים דתיים ועוד.
 - ד. **חלוקה לתקופות שונות בלב סיפור השואה** - גטו-מסתור-מחנות-מחנה השמדה-מחנות ריכוז- לקראת שחרור
 - ה. **השחרור**- החוויה-השאלות-התחושות-אמונה-חברים ועוד
 - ו. **התקופה הראשונה של השיבה לחיים**
 - ז. **במידה והשורד חפץ** בכך ניתן להשלים את סיפורו בתמצות על העלייה ארצה. או על התיישבותו במקום אחר. על הקמת משפחה, השתלבות בעבודה ובחברה ועוד.

5. יש לשאול בכל שלב את שאלות הבסיס, (להשתדל לתארך אותם) ובהמשך להאיר זוויות וארועים כגון: מה חשת, מה קרה עם שבתות וחגים, האם שמרת על קשר עם שאר המשפחה וכו'.
6. במידה ויתעוררו אצלכם בזמן הריאיון שאלות, או צורך להבהרות. ניתן לשאול את המרואיין, לכשיסיים את תיאור האירוע. (ולא לקטוע לו את חוט המחשבה). במידה והשאלות מהותיות יותר, מומלץ לכתובם, תוך כדי ציון לאיזה זמן או אירוע הם נגעו ואז לחזור אליהם בריאיון המשלים.
7. אם המרואיין מזכיר שם-אירוע-מושג או מונח אשר אינם חד משמעיים, ברורים ומוכרים, נכון לכוון אותו כך שיבאר את הטעון ביאור.
8. לאחר הריאיון שהתקיים יש לבצע את שרשרת הפעולות הבאות:
 - א. להקשיב לאשר הוקלט לפחות פעמיים, בכל פעם לכתוב נקודות ציון המחלקות את סיפור החיים לתבנית (-מעייין עץ)
 - ב. לציין אירועים שתוארו באופן חלקי או לא ברור
 - ג. לרשום שאלות הראויות להשלמה, או תובנות שראוי ללבנם
 - ד. לציין היבטים שלא עלו בעדות אך יש רצון להביא לידי ביטוי כגון: הגיגים, דילמות, התמודדויות ערכיות, דת, אמונה ועוד
9. להכין באופן מסודר את עץ התחנות של השורד ולהכין באופן מסודר את שיכלול ההבהרות והשאלות לפי כל תחנה.
10. **לקיים ראיון נוסף- משלים**, אשר בו גם תינתן אפשרות לשורד להוסיף אירועים שלא תוארו על ידיו קודם לכן (באופן טבעי בעקבות הריאיון יצופו זיכרונות כך שעד לראיון הנוסף יש מציאות שיעלו סיפורים של סופרו ע"י השורד) ובידו להשלים.
11. לשכתב את הריאיון המוקלט והמשלים לכלל כתיבת סיפור. ניתן להשמיט נקודות שאתם חשים כי אינם תורמים לכתיבה רציפה.
12. בכתיבה מומלץ להיצמד לסרגל הזמן אך עם כל זאת ניתן לחרוג מכך מטעמים מתבקשים שונים.
13. נכון לבקש מהשורד תצלומים או מסמכים רלוונטיים לעדותו לסרוק או לצלם אותם ולשלוח ג"כ אותם על מנת שישולבו בכתיבה.
14. לשמור את הקלטות הסיכומים וכל הרשימות ע"מ להמציאם בהמשך לשם עולם. (כמובן ע"פ רצונכם). זאת ע"מ לשמר את העדות כולה וע"מ לאפשר לנו להרחיב ולאמת פרטים של סיפורכם לקראת הפרסום ברחון זמן.
15. ניתן להסריט את הריאיון ואפילו רצוי.
16. יש לעדכן את השורד כי החומר המתועד יכנס למאגר בית הספר ויהיה לרשות מחקרים והנצחה.

THE INTERNATIONAL SCHOOL
FOR HOLOCAUST STUDIES

שני ימי עיון לתלמידי המגמה משואה לתקומה מקיפים: ז' ויא' אשדוד

תאריך: 16/06/2019

תוכנית היום:

10:00 – 11:30 - סדנה באתר, 800 שנה ליהדות פולין בבקעת הקהילות (2 ש')

11:45 – 13:15 - אידאולוגיה ותעמולה (2 ש')

14:00 – 16:15 מוזיאון חלק א' (עד להשמדה) 3 ש'

16:30 – 18:00 - סיור ביד לילד, גן הפסלים 2 ש'

18:15 – 19:00 - סדנה תפיסה חינוכית יאנוש קורצ'אק 1 ש'

19:15 – 19:45 - שיחת סיכום והערכות ליום המחר.

21:00 – 22:00 - באכסניה, מעגלי שיח ועיבוד התכנים בקבוצות קטנות 1 ש'

סה"כ 11

P.O.B. 3477 Jerusalem 9103401, Israel
Tel +972-2-644-3622 | Fax +972-2-644-3623
international.school@yadvashem.org.il
WWW.YADVASHEM.ORG

Remembering the Past, Shaping the Future
Scanned with
CamScanner

תאריך: 17/06/2019 היום השני מקיף ז' ומקיף יא'

תוכנית היום השני:

09:00 – 10:00 סדנה באתר דילמות ערכיות - ילנה קרול 1 ש'

הפסקה 10:00 10:15

10:15 – 11:15 חדר השאלות הגדולות. - ילנה קרול 1 ש'

הפסקה 11:15 11:30

11:30 – 13:00 סדנה באתר חסידי אומות עולם + ביקור בארכיון חסידי אומות
עולם (כהכנה לפרוייקט ויקיפדיה) - ילנה קרול (2 ש')

הפסקה 13:00 – 13:15

13:15 – 14:15 סדנת רקע - מדינות מזרח אירופה, הבלטיות והשואה 1 ש'

צהריים הפסקת 14:15 15:15

15:15 – 17:45 - מפגש עם שורדת שואה מהבלטיות וסיפורת 2 ש'

הפסקה 17:45 – 18:00

18:00 – 19:00 לחזור ולחיות 1 ש'

הפסקה 19:00 – 19:15

19:15 – 20:15 סדנה משפט אייכמן והחברה הישראלית - ילנה קרול 1 ש'

הפסקה 20:15 – 20:30

20:30 – 21:30 משפט דמניוק והחברה הישראלית, ושיחת סיכום. 2 ש'

סה"כ 10.5 שעות

הערה: סיור זה מתקיים בסוף השנה ומטרתו לחשוף את התלמידים לנושאים שבהם ניתן לכתוב עבודות גמר

חלק א

על התלמיד לסכם את דברי המדריך בכל אתר מהווה 40% מהציון

חלק ב'

בקבוצות של ארבעה תלמידים, בסוף כל סדנה או מפגש על התלמידים להעלות ארבע שאלות. על כל תלמיד לבחור מסך כל השאלות שהועלו ביומיים אלו ארבע שאלות מחקר, להיעזר בחומרים ביבליוגרפים מיד ושם ולסקור סקירה ספרותית של מצב המחקר. יש לזכור כי הנושאים שיעלו ביד ושם הינם נושאים היסטוריים. על התלמיד להעלות תחום דעת אחר שמעניין אותו ודרכו יחקור את הנושא שהעלה (טקסטים חזותיים או טקסטים כתובים) (60%)

הצעה לעבודת חקר פנימית

הפרוט המלא מופיע במסמך עבודת חקר

1. יש לבחור נושא מהנושאים שהועלו במסגרת הכיתה או הסיורים
2. יש לבנות שאלת חקר הבנויה כך שתשובתה אינה כן או לא.
3. רצוי לבחור נושא ולבדוק אותו אל מול טקסטים חזותיים אות כתובים
4. בהצעה יש להציג עד עמוד אחד את הנושא ולרלוונטיות שלו למחקר.
5. יש להעלות ראשי פרקים שבהם יעסוק המחקר משני תחומית הדעת.
6. יש לבנות רשימה ביבליוגרפית (מינימום 5 מקורות מכל תחום)
7. הדיון סיכום ומסקנות הינו המקום המרכזי והחשוב בו התלמיד עוסק בניתוח, סינתזה ובדיקת החלק ההיסטורי שהוצג במצב המחקר לבין הטקסטים ומגיע למסקנות.
8. היקף העבודה אינו עולה על 20 עמודים
9. יש להקפיד על מרווח של שניים בין השורות
10. גופן דויד 12

מחווך לכתובת עבודת חקר פנימית

מחווך לכתובת עבודת חקר פנימית

10%	צורה: הקפדה על כללי כתיבה אקדמית ומרכיביה (מינימום 8 מאמרים)
10%	סגנון: העבודה קריאה ואסתטית עניינית וברורה.
20%	הסקירה הספרותית: הצגת מצב המחקר עדכני, הצגת תחום הדעת הנוסף (אם העבודה משלבת תחום דעת נוסף)
10%	עצמאות: יכולת התמודדות עצמאית במהלך כל התהליך מבחירת הנושא ועד הכתיבה וסיומה
20%	דיון ומענה על שאלת החקר
20%	סיכום ומסקנות
10%	שיחה והגנת העבודה
100%	ציון

נספח לחוברת, מטלות לתלמידים

עליכם לענות על כל השאלות וכל המטלות ולהגישן יחד עם החוברת, שבוע לאחר תום המעבר במרחבים.

הערה: הרכב הציון מהווה 40% ממילוי החוברת ו 60% מהשאלות המופיעות מטה

1. התחנה "הניצחון הסופי".

בתחנה זו ניתן לזהות שני צירים: 1. יוזמה והתארגנות. 2. חסידי אומות עולם.

גשו לאתר יד ושם וקראו על [חסידי אומות עולם](#).

רשמו, מה הם הקריטריונים לקבלת אישור זה והתייחסו ליוזמה וההתארגנות של פליקס זינדמן. (40%)

בחרו מקרה שנראה לכם חריג באישורו וספרו מדוע לדעתכם הוא חריג. (יש להיעזר באתר יד ושם בקטגוריה: חסידי אומות עולם) (60%)

2. התחנה "תערוכה מהאו"ם"

בתחנה זו העוסקת בהנצחת השואה על ידי האו"ם.

א. בחרו מהתערוכה תמונה המצטטת מהמלחמה וספרו מה ההקשר שלה לזיכרון השואה ומדוע נבחרה תמונה זו לעיצוב הכרזה. (20%)

ב. מתי הוקם האו"ם והאם יש לו קשר למלחמת העולם השנייה. (10%)

ג. האם עסק בהנצחה נוספת: "יום השואה הבינלאומי"

מתי מועד זה, מדוע נבחר מועד זה, מתי לראשונה החלו לקיים טקס זה, מדוע דווקא במועד זה. (20%)

ד. מתי מדינת ישראל מציינת יום זה, מדוע נבחר מועד זה, מתי החלו לציינו, מה המורכבות שעלתה בבחירת המועד בעיקר אצל הסקטור הדתי. (40%)

ה. רשמו האם יש צורך בשני ימים אלו? (10%)

3. התחנה: "ליבי במזרח"

א. בתחנה הוזכר סיפורו של ויקטור פרז.

משימתכם לחקור וללמוד על סיפורו ועל יחסיו לנוח קליגר.

צפו בסרטון: ["ויקטור פרז המתאגרף היהודי"](#)

מקום הולדתו, סיפור הצלחתו בתוניס, בצרפת, מצב המלחמה בעת תפיסתו (70%)

ב. מקומה של יהדות צפון אפריקה בשואה... האם ניתן לייחס ליהדות צפון אפריקה את

התואר: "שורדי השואה" (30%)

4. התחנה: "אנה פרנק"

סיפורה של אנה פרנק הינו סיפור ידוע ומפורסם.

[בחרו כותב/ת יומן](#) והעלו את סיפורו השוו סיפור זה לסיפורה של אנה פרנק: מקום

מוצאם, תהליך ההתחבאות, יחסם לחוסים, יחסם ליתר היהודים, רגשות ומחשבות.

(בחרו שלושה מרכיבים) (100%)

5. תחנה: "נר ושם"

תחנה זו עוסקת בהנצחה.

א. רשמו מה הן הסיבות להנצחת השואה ומדוע חשובה כל כך הנצחה זו למדינת ישראל

ולעם היהודי. (60%)

ב. סכמו את כל הידוע לכם על המונצח שלכם: העיר/הכפר שבו נולד המונצח, חיי

הקהילה היהודית בה, סיפור המוות, אופן ההנצחה שבחרת. (30%)

ג. בנו עמוד הנצחה והעלו אותו לאתר בית הספר על פי ההנחיות שבחוברת. (10%)

6. התחנה: "הצוואה לעולם"

יש למלא את כל השאלות שבעמוד 11 שבחוברת. (100%)

"הגשר לקשר"

הגשר לקשר הינו יוזמה בית ספרית העוסקת בקשר בין קבוצת תלמידים מביה"ס (תלמידי המגמה), עם קבוצת תלמידים מבית ספר יהודי בעולם.

על פלטפורמה זו אנו עובדים עם תלמידי המגמה שאינם יוצאים לגרמניה.

הקשר מתבצע בין תלמידים אלו לבין כיתת "ממשל ופוליטיקה" מבית ספר היינס שבברלין והיסוד המארגן הוא עיצוב זיכרון השואה בברלין ובישראל.

השיח מתחיל בחילופי התכתבויות באנגלית וכשמתקיימים שני ימי שיא.

חנוכה/קריסמס היכרות וחיזוק הקשר

סוף שנה החלת פרויקט הנצחה או שימור באשדוד וברלין.

פרויקט גמר

פרוייקט הגמר שמוגש במהלך מחצית ב' של כיתה יב' על התלמיד לחשוב על פרוייקט שבסיסו נתינה חברתית בהקשר לשואה וזיכרונה. ההצעה צריכה לצמוח מהתלמיד בשיח עם מנחה המגמה.

דוגמאות לפרוייקטים :

בניית הפעלות ומערכי שיעור לתנועות נוער או לתלמידי בתי ספר יסודיים שימוש במחקר ובניית מרחב לתלמידי שכבה ט' שבניית המרחב והפעילות על אחריות התלמיד. בניית אתרים של קהילות שנכחדו בשיתוף יד ושם. בניית ערכים בויקיפדיה. בניית תערוכות והקמתן הצגת נושא המעניין את התלמיד בשיטת Ted Presentation Skills ,Spoken Word ,Debate, בניית סרטון בנושא השואה והעלתו ליוטיוב

מחווון לפרויקט הגמר :

20%	תמצית הפרויקט בכתב
10%	עיצוב כרזה
15%	הכנת מצגת הנלוות להצגת הפרוייקט
40%	הצגת הפרוייקט בפני המליאה
15%	שיחה והגנה על הפרוייקט
100%	הציון הסופי

נספח מס' 10 הנחיות בכתיבת יומן מסע ומחווון

יומן מסע: "משואה לתקומה"

החוברת בנויה משני חלקים: החלק שממלא התלמיד במהלך המסע. (40%) והחלק השני שעליו לבצע בבית עם שובו מהמסע. (יש להגיש את החוברת עד שבועיים ממועד החזרה מהמסע) (60%).

הנחיות למשימת כתיבת "יומן מסע"

מסמך לתלמיד

חלק א:

הערה: (כפי שציינתי במפגש ההכנה למסע) במהלך המסע נפגוש מקומות ואתרים העוסקים בשואה בארבעה צירים: 1. השואה ומלחמת העולם השנייה באירופה וצפון אפריקה. 2. השואה והחברה הישראלית. (מדינת ישראל ושורדי השואה לאחר השואה, משפט אייכמן, יחסי ישראל גרמניה נבחנים בשיח הציבורי וביחס החברה הישראלית לנושא זה) 3. הישוב היהודי במהלך השואה. 4. עיצוב זיכרון השואה בישראל.

1. עליכם לכתוב על כל מקום בו נבקר במהלך המסע באיזה ציר מהצירים המוזכרים בהערה שלמעלה בליווי הסבר. (30%)

2. עליכם לתמצת את האירוע/הסיפור המדובר (עד חצי עמוד). (50%)

3. עליכם לכתוב אם סיפור זה ריגש אתכם, עניין אתכם או נשאתם אדישים. (בליווי הסבר גם אם נשאתם אדישים....) (10%)

4. האם נושא זה מעניין אתכם לצורך מחקר ואיזו שאלה הייתם שואלים בנושא זה שיכול להיות מחקר לעבודת חקר (גם אם חשבתם שנושא זה לא מעניין אתכם) (10%)

מאמצע המחברת הנכם מתבקשים לכתוב **יומן מסע אישי**.

ביומן זה עליכם לכתוב יומן אישי (אף אחד לא יקרא או יראה מה אתם כותבים מלבד המורה הישיר) ובו ספרו היכן נושאי המסע פוגשים אתכם, מה נושאים אלו מעוררים בכם, למה הסיפורים מתחברים ותובנות שהגעתם אליהם במהלך המסע.

הערה: את קטעי הקריאה שירים ונספחים שמחלק המדריך, יש לצרף ליומן ויילקח ובחשבון בציון הסופי של מטלה זו.

בהצלחה.

חלק ב'

היום הראשון:

- יד מרדכי – גטו ורשה והמרד
1. גיטו וארשה. העזר בתמונות מהאתר: http://warsaw.daat.ac.il/photos/pct_list.htm בנה מצגת המשלבת את החיים שלפני המרד ואחריו. (30%)
2. מי צילם את התמונות ומה הייתה מטרתו? (5%)
3. מרד גיטו וארשה.

צפו בעדויות המופיעות בסרטון <https://www.youtube.com/watch?v=8bzyfJUrzBI>

סכמו את התרחשות המרד ושלבו את העדויות בסיכום זה. (35%)

- קהילת טובינגן

1. ספר את סיפור הקהילה, אל מול סיפורה של שורדת השואה (10%)
2. רשום את חשיבות צאצאי נאצים אלו בעיצוב זיכרון השואה בעולם. (10%)
3. מה אתה לוקח ממפגש זה על הצד האנושי של אותם צאצאים. (10%)

היום השני

- מוזיאון לוחמי הגיטאות

1. בסיור נפגשת במפת הגטאות מחנות ריכוז ומחנות השמדה. רשום מה הרושם שלך מכמות זו וכיצד היא מותאמת למרחב המחייה שעליו מדברים הנאצים. (20%)
2. במוזיאון נפגשת בחברות גרמניות ששיתפו פעולה עם הגרמנים. כיצד לדעתך יש להתייחס אליהם היום? בסלחנות, בהבנה או בהחרמה (נמק) (20%)
3. בחדר משפט אייכמן נפגשת בסיפור של הקהל. לאיזו תגובה מהקהל התחברת ומדוע.

- מחנה מעפילים (30%)

- יש הטוענים כי ההתמקדות בנושא שורדי השואה שעברו במחנה המעפילים כחלק מרכזי באתר נובע מרצון למשוך את האוכלוסייה ואינו תואם את העובדות ההיסטוריות. הגב לטענה זו לאחר הביקור באתר ושכנע את הכותב כי הוא טועה או כי הצדק את דבריו בנימוקים משכנעים. (30%)

ביוני 1942 עמד היישוב היהודי בארץ ישראל בפני איום קיומי חמור – אולי המצב הצבאי החמור ביותר שניתן היה לדמיין באותה התקופה. מצפון, השריון הגרמני חדר לעומק החזית הרוסית, פותח את הדרך לפלישה דרך הקווקז או מדינות הבלקן. מדרום, כוחותיו של ארווין רומל, 'שועל המדבר' המיתולוגי, כבשו את מבצר טוברוק בעל החשיבות האסטרטגית ומוטטו את ההגנה הבריטית בגבול מצרים.

דמיינו לעצמכם שאתם פותחים את הטלויזיה, וזה מה שאתם רואים במהדורת החדשות של שמונה בערב.

"[יואב] היום ה-30 ביוני 1942, ניתן לראות את הפאניקה במצרים ובארץ ישראל. רומל הגיע לאל-עלמיין, במשך הימים האחרונים מתנהלות שם קרבות. התחילו לפנות...לא גייסות, אבל במצרים היה מרכז זירתי. ז"א, מפקדות ומחסנים שאין להם מה לחפש שם במלחמה. זה נחשב פעם עורף בטוח, אז בנו את זה שם. עכשיו זה היה לא העורף אלא כמעט חזית! התחילו לפנות לעזה, לא"י, לסודן, לכל מיני מקומות".

"[קושמרו] ערב טוב. אנחנו פותחים בדיווחים מהדרום, שם ממשיכים כוחות צה"ל לנהל מערכה קשה נגד דיוויזיות השריון של רומל שחצו את תעלת סואץ. דובר צה"ל מאשר כי למעלה מחמשת אלפים חיילים נהרגו בקרבות עד כה. [דפנה ליאל], עשרות אלפי ישראלים צובאים בשעות האחרונות על שגרירות ארצות הברית בירושלים, בתקווה לקבל ויזה. כל שגרירויות מדינות האיחוד האירופאי בישראל נסגרו בשעות האחרונות, והדיפלומטים הזרים ומשפחותיהם עושים את דרכם בחזרה לארצותיהם.

[קושמרו] שירות הבטחון הכללי מזהיר מפני התחמשות של כוחות המופתי בגליל והכנות להשתלטות על כרמיאל ונהריה. כתבנו בצפון מוסר כי מאות אלפי ישראלים נוטשים בשעה זו את הישובים בצפון ומערב הגליל, והכבישים למרכז הארץ פקוקים לחלוטין.

[דפנה] בנתב"ג מדווחים על חצי מיליון נוסעים שכבר נמצאים בשדה בשעות אלה ומבקשים לעזוב את הארץ. שלושים בני אדם נרצחו במסגרת מריבות שפרצו על כרטיסים אחרונים לטיסות יוצאות.

[קושמרו] דיווחים בלתי מאומתים על קריסה מוחלטת של כוחות צה"ל בדרום בשעות האחרונות, וטנקים גרמניים בפאתי באר שבע. בצפון מוסרים כי ניתק הקשר עם קריית שמונה, שכוחות שריון גרמנים צרו עליה משעות הבוקר. מפקדים לשעבר בצה"ל מעריכים כי אפסו הסיכויים לבלום את הפלישה הגרמנית מצפון.

[דפנה] בשעות האחרונות מגיעים אלינו דיווחים על מהומות דמים ושריפות ענק בחיפה ובירושלים. שכונות שלמות עולות באש. שמועות בלתי מאומתות מדברות על חמש עשרה אלף ישראלים שנרצחו בידי כנופיות ערביות מכפרים באזור המרכז.

[קושמרו] כאן רדיו ישראל החופשית. הצבא הגרמני סיים את השתלטותו על מחנה הקריה בתל אביב. כוחות גרמנים אוכפים את העוצר שהוטל על תל אביב, והתנועה בכל הצירים הראשיים במרכז נאסרה עד להודעה חדשה. ראש הממשלה הגולה בושינגטון מעביר הערב מסר ברור: המשך ההתנגדות, עד טיפת הדם האחרונה".

זה מה שעבר על אנשי הישוב היהודי אז, באביב 1942. הנה דברים שכתב ראש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, משה שרתוק – לימים משה שרת – אל מפקד הצבא הבריטי בארץ ישראל באפריל, חודשים ספורים לפני המתקפה של רומל בצפון אפריקה:

"אין כל ספק שאם ישטפו הנאצים את ארץ-ישראל, יושמדו כל יהודי הארץ הזאת. השמדת הגזע היהודי הוא סעיף בסיסי בתורה הנאצית. הידיעות המוסמכות שפורסמו לאחרונה מעידות, שמוציאים אל הפועל את המדיניות הזאת באכזריות שלא תתואר במלים. מאות אלפי יהודים נספו בפולין, בארצות הבלקן, ברומניה ובמחוזות שאליהם פלשו הגרמנים בברית-המועצות, כתוצאה מהוצאות-להורג בסיטונות, גירושים בכוח והתפשטותם של רעב וחולי בגיטאות ובמחנות-הריכוז. יש יסוד לחשש שחורבן מהיר שבעתיים יפקוד את יהודי ארץ-ישראל, אם יפלו בידי הנאצים". משה שרת, ראש הסוכנות דאז

האם לדעתכם הפחד היה מוגזם או שניתן להבין את הישוב בסיטואציה זו.

נמקו והסבירו יש לשלב בסיכום מהדברים שבאים לידי ביטוי בקטע זה (40%)

- מוזיאון הפלמח

יש הטוענים כי למוזיאון הפלמ"ח אין קשר לשואה.

עליכם לשכנע אנשים אלו ולעסוק במקומם של שורדי השואה בין שורות הפלמ"ח תפקידם של חברי מח"ל בהבאת שורדי השואה לארץ וסיפור "נצר אחרון"

יש להשתמש בעובדות לנימוק זה. (60%)

- יום רביעי

סיפורה של אסתר ארדיטי. (ליד הרחוב המלאך בלבן שנקרא על שמה)
השלם את המידע על יהודי בולגריה בשואה יהודי צפון איטליה בשואה, צל"ש הרמטכ"ל
לאישה הראשונה בצה"ל. ועל סיפור מעשה הגבורה במחנה חצור ובמלחמת ששת הימים.

(50%)

מיצג בית הזכוכית בניר גלים

סכמו בהרחבה על יהדות הונגריה בשואה וסיפור בית הזכוכית. (20%)
בחרו שני אתרי הנצחה בבית העדות והסבירו חשיבותם בהבנת תנועות הנוער הדתיות

ופועלם בשואה (30%)

נספח מס' 11 רשימת רצחי עם

רשימת רצחי עם

רצח העם הטסמני	1828 – 1830	טסמניה בריטים (מתיישבים)	אבוריגינים	6,000
רצח העם הצ'רקסי	1864	אדיגיה רוסיה צ'רקסים		1,000,000
רצח העם של ההררו והנאמה	1904 – 1907	דרום-מערב אפריקה הגרמנית	גרמניה	75,000
רצח העם הארמני	1915 – 1918	אנטוליה טורקיה (הטורקים הצעירים)	ארמנים	1,500,000
רצח העם האשורי	1915 – 1918	טורקיה (דרום מזרח) הטורקים הצעירים	אשורים	400,000
רצח העם היווני-פונטי	1914-1923	חוף הים השחור הטורקים הצעירים	יוונים פונטים	450,000-900,000
השואה	1939 – 1945	אירופה וצפון אפריקה	גרמניה הנאצית יהודים	6,000,000
רצח העם הצועני	1939 – 1945	אירופה	גרמניה הנאצית צוענים	500,000
רצח העם בביאפרה	1966 – 1970	ביאפרה ניגריה	איגבו	3,000,000
רצח העם הבנגלי	1971	בנגל	פקיסטן בנגלים (אני')	3,000,000
רצח העם בבורונדי	1972	בורונדי טוטסי הוטו		200,000
רצח העם בקמבודיה	1975 – 1979	קמבודיה	קמר רוז' קמבודים (אני')	2,000,000
רצח העם במזרח טימור	1975 – 1999	מזרח טימור	אינדונזיה	200,000
רצח העם הבוסני	1992 – 1995	יוגוסלביה סרביה	בוסנים מוסלמים	100,000
רצח העם בגואטמלה	1982 – 1984	גואטמלה	גואטמלה	200,000
רצח העם ברואנדה	1994	רואנדה הוטו	טוטסי	800,000
רצח העם בדארפור	2003 – 2015	דארפור סודאן	פור, מאסאליט וזח'אווה (אני')	500,000

רצח העם הכורדי (מידע חלקי ניתן למצוא בערך האנגלי על העם הכורדי, (אנ')) 1916 לערך -

היום המזרח התיכון איראן, דאעש, טורקיה, סין, עיראק כורדים 90,000

קצירת איברים ורצח הפאלון גונג בסין 1999-היום סין המפלגה הקומוניסטית

הסינית מתרגלי פאלון גונג 1,000,000